

Anglicizmy v polštině

Anglicisms in Polish

Alena Tesařová

Bakalářská práce
2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně, pouze za použití uvedené studijní literatury a s pomocí odborných rad vedoucího práce.

V Olomouci dne.....

.....

Alena Tesařová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Mgr. Janu Habernalovi za odborné vedení diplomové práce a poskytnutí drahocenných rad při psaní bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	1
I TEORIE.....	2
1 TRÍDĚNÍ VÝPŮJČEK.....	3
1.1 Kritérium předmětu výpůjčky.....	3
1.1.1 Lexikální výpůjčky	3
1.1.2 Strukturální výpůjčky (kalky, repliky).....	3
1.1.3 Sémantické výpůjčky	4
1.1.4 Umělé výpůjčky	5
1.2 Kritérium původu výpůjček	6
1.3 Kritérium míry adaptace	8
1.3.1 Neadaptované výpůjčky.....	8
1.3.2 Částečně adaptované výpůjčky	8
1.3.3 Celkově adaptované výpůjčky	9
1.4 Hodnocení výpůjček	9
2 HISTORIE POLSKO-ANGLICKÝCH JAZYKOVÝCH KONTAKTŮ	11
3 SÉMANTICKÁ POLE ANGLICISMŮ VYSKYTUJÍCÍCH SE V POLŠTINĚ..	12
4 ADAPTACE ANGLICKÝCH VÝPŮJČEK V POLŠTINĚ	15
4.1 Grafická adaptace	15
4.2 Fonetická adaptace.....	16
4.3 Foneticko-grafická adaptace.....	16
4.4 Morfologická adaptace	17
4.4.1 Flexe	17
4.4.2 Slovo tvorba.....	20
4.5 Sémantická adaptace.....	21
5 STRUKTURÁLNÍ TRÍDĚNÍ ANGLICISMŮ V POLŠTINĚ.....	23
5.1 Lexikální výpůjčky	23
5.2 Strukturální výpůjčky (kalky)	23
5.2.1 Slovo tvorné kalky.....	23
5.2.2 Frazeologické kalky.....	23
5.2.3 Syntaktické kalky.....	24
5.3 Sémantické výpůjčky	24
5.4 Syntaktické výpůjčky.....	25
5.4.1 Konstrukce s přídavným jménem v prepozici	25

5.4.2	Konstrukce s přívlastkem vyjádřeným podstatným jménem v nominativu.....	25
5.5	Jiné výpůjčky	25
5.6	Přímé výpůjčky	26
5.7	Nepřímé výpůjčky.....	26
II	PRAKTICKÁ ČÁST	27
6	ANALÝZA.....	28
6.1	Sémantická pole.....	28
6.2	Analýza adaptace anglicismů v polštině	31
6.2.1	Výrazy celkově zadaptované	32
6.2.2	Výrazy částečně adaptované	33
6.2.3	Výrazy neadaptované.....	34
6.3	Strukturální analýza třídění výpůjček	35
6.3.1	Výpůjčky lexikální.....	35
6.3.2	Výpůjčky strukturální	36
6.3.3	Výpůjčky sémantické.....	36
6.3.4	Výpůjčky syntaktické.....	37
6.3.5	Jiné výpůjčky	37
	ZÁVĚR.....	38
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	43
	PŘÍLOHY.....	45

ÚVOD

Bakalářská diplomová práce „Anglicizmy v polštině“ se zabývá tím, jakým způsobem se do polského jazyka začleňují výpůjčky pocházející z jednoho ze světových jazyků, a sice angličtiny. Vypůjčování patří k jednomu ze základních způsobů obohacování slovní zásoby daného jazyka. Práce se na tuto problematiku dívá obecněji. Jejím hlavním záměrem je vymezit výpůjčky ze třech hledisek, a to hlediska strukturálního, hlediska míry adaptace anglicizmů v polském jazyce, a konečně z hlediska oblastí, ve kterých se tyto výpůjčky objevují. Tato tři základní kritéria slouží jako opěrný bod při vlastním výzkumu. Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V první části je obecně popsáno hledisko strukturální, na jehož základě byly anglicizmy roztříděny. Dále, jak již bylo zmíněno, v teoretické části jsou anglicizmy tříděny podle hlediska adaptace a podle výskytu v určitých oblastech. Samostatná část se věnuje historii nejstarších polsko-anglických jazykových kontaktů. Druhou částí práce je část praktická, která vychází z části teoretické. Cílem výzkumu praktické části je souhrn poznatků a analýza, která slouží k základní orientaci v této problematice. Dnes existují v zásadě dva pohledy na vypůjčování z anglického jazyka. Někteří polští lingvisté jsou toho názoru, že vliv angličtiny na polský jazyk je v poslední době velmi silný a nikterak koordinovaný. Druhá skupina jazykovědců se spíše přiklání k názoru, jenž tvrdí, že se v současné polštině objevuje více anglicizmů než dříve, ale jejich nárůst není tak rapidní, jak by mohlo zdát. Tento jev připisují mimojazykovým činitelům, především ekonomicko-společenské transformaci polské společnosti po roce 1989. I na tuto otázku, který pohled má větší opodstatnění, se snaží zodpovědět tato práce.

I. TEORIE

1 TRŽIDĚNÍ VÝPŮJČEK

Jazyková výpůjčka je pojem, kterým se označuje cizí výraz, obrat, derivát, flektivní forma, syntaktická konstrukce, frazeologické spojení objevující se v daném jazyce.

Na světě neexistují tzv. čisté jazyky, které by se dokázaly ubránit všem vnějším vlivům a nepřijímaly žádné cizí prvky do svého jazykového systému. Vyplývá to z přirozeného kontaktu mezi národy. Přejímání je jedním z nejdůležitějších způsobů obohacování slovní zásoby daného jazyka (Markowski 2002, s. 1764).

Pro rozdělení výpůjček jsem použila klasifikaci, která je uváděná v publikacích *Zarys leksykologii i leksykografii polskiej* (Tokarski, Kania 1984) i *Nowy słownik poprawnej polszczyzny* (Markowski 2002).

1.1 Kritérium předmětu výpůjčky

Pro tyto výpůjčky je zásadní to, co se z cizího jazyka přijímá (čili předmět). Dělení je následující.

1.1.1 Lexikální výpůjčky

Podstata lexikálních výpůjček spočívá v tom, že se zároveň přijímá jak význam, tak také cizí forma výrazu (popřípadě se zjednodušeným pravopisem a výslovností). Řadíme zde například: *handel* ≤ z něm. *Handel*, *hebel* ≤ něm. *Hobel*, *gastarbeiter* ≤ něm. *Gastarbeiter*, *szofer* ≤ fr. *chauffeur*, *butik* ≤ fr. *boutique*, *balejaž* ≤ fr. *balayage*, *kolumna* ≤ lat. *columna*, *atlas* ≤ tur. *atlas*, *bryndza* ≤ rum. *brânză*, *biennale* ≤ it. *biennale*, *embargo* ≤ šp. *embargo*, *kolchoz* ≤ rus. *колхоз*, *wiedźma* ≤ ukr. *відьма*.

1.1.2 Strukturální výpůjčky (kalky, repliky)

Tento typ výpůjček vzniká při doslovném překladu. Můžeme překládat nejen celé výrazy, ale také různé slovotvorné části slov i ustálená spojení. Proces, kterým se kalky tvoří, se nazývá kalkování. Podle způsobu kalkování strukturální výpůjčky rozdělujeme do několika skupin.

1.1.2.1 Slovtvorné kalky

Slovtvorné kalky jsou výrazy, které vznikly překladem cizích slovtvorných částí na domácí, př. *wszechmogący* ≤ lat. *omnipotens*, *przysłówek* ≤ lat. *adverbium*, *rzeczpospolita* ≤ lat. *res publica*, *mąż stanu* ≤ fr. *homme d'État*, *racja stanu* ≤ fr. *raison d'État*, *parostatek* ≤ *Dampfschiff*, *listonosz* ≤ něm. *Briefträger*, *światopogląd* ≤ něm. *Weltanschauung*, *czasopismo* ≤ něm. *Zeitschrift*, *korkociąg* ≤ něm. *Korkenzieher*, *krajobraz* ≤ něm. *Landschaft*, *światłoczuły* ≤ něm. *lichtempfindlich*, *rzeczoznawca* ≤ něm. *Sachverständige*, *pięciolatka* ≤ rus. *пятилетие*, *rozpracować* ≤ rus. *разработать*, *rozwarstwienie* ≤ rus. *расслоение*.

Jak vidíme, těchto kalků je mnoho.

1.1.2.2 Frazeologické kalky

Frazeologické kalky vznikají překladem ustálených slovních spojení, př. *punkt widzenia* ≤ fr. *point de vue*, *rozumieć pod czymś* ≤ něm. *unter etwas verstehen*, *rzecz w tym* ≤ rus. *дело в том*, *tu jest pies pogrzebany* ≤ něm. *das liegt der Hund begraben*, *zimna wojna* ≤ rus. *холодная война*, *najwyższy czas* ≤ něm. *höchste Zeit*, *w pierwszym rzędzie*, ≤ něm. *in erster Reihe*, *jak by nie było* ≤ rus. *как бы не было* (Markowski 2009, s. 164).

1.1.2.3 Sémantické kalky

Sémantické kalky vznikají tehdy, když výraz dostává nový význam, který je typický pro jazyk, z kterého byl přijat, př. *cienka alula* ≤ z rus. *тонкий намёк* místo subtelna, delikatna aluzja. Jak vidíme, těchto kalků je velmi málo, když jsem našla všehovšudy jediný příklad.

Władysław Cyran uvádí ještě tak zvané kalky syntaktické, kdy se překládá stavební větná konstrukce z cizího jazyka, která je pevně dána, a tudíž v ní vidí určité ustálené spojení. Jak jsme si všimli, tento typ kalků se někdy ztotožňuje s kalky frazeologickými. Řadí zde například *na adres* (místo pod adrese) ≤ z rus. *на адресы*, *za wyjątkiem* (místo z wyjątkiem) ≤ z rus. *за исключением*, *pod żadnym warunkiem* (místo w żadnym razie) ≤ z něm. *unter keiner Bedingung* (Cyran 1974, s. 35).

1.1.3 Sémantické výpůjčky

Vlivem cizího jazyka dostává domácí výraz nový význam, který jej doplňuje.

Výraz *goryl* se dříve používal jen pro označení zvířete gorily. V současnosti znamená totéž co ochranka určité osoby. Sloveso *artykułować* prvotně znamenalo vyslovovat hlásky, dnes se častěji používá v smyslu projevovat, ukazovat. *Klinika* dříve označovala nemocnici Vysoké školy lékařské, v současnosti se tento výraz používá k označení soukromé nemocnice. Slovo *nostalgia* bylo spjato se smutkem emigranta po ztracené vlasti, došlo k rozšíření významu a dnes znamená prostě jen smutek, stesk po čemkoliv (Markowski 2009, s. 163). Mnoho starších sémantických výpůjček pochází z němčiny. Tak například prvotní význam slova *koziol* je kozel (samec kozy), sekundární význam je kozlík (na voze), který se do polštiny dostal ze slova *der Bock*. Prvotní význam výrazu *pokój* je mír, sekundární místnost, pokoj, který vznikl ze slova *das Gemach*. *Zamek* jako výraz původně označoval pojem pro zámek u dveří, později se také začal používat pro zámek (budovu) vlivem německého *das Schloss*. Do této skupiny náleží také případy, kdy se význam výrazu zcela změnil. Můžeme zde zařadit *brewerie*, (výtržnosti, avantury) pocházející z italského *braveria* (sebechvála). Dále výraz *bunt* (vzpoura), který byl přejat z německého slova *der Bund* (svaz, společenství) (Cyran 1974, s. 36).

1.1.4 Umělé výpůjčky ¹

Jsou to výrazy (ve většině případů kompozita), které vznikají několika různými způsoby. Mohou být utvořeny z mrtvých jazyků (latina, řečtina). Jako příklady můžeme uvést: *audycja* (audition z latiny), *dyktafon* (dictare z latiny, phoné z řečtiny), *telewizja* (tele- z řečtiny, visio z latiny), *homoseksualizm* (homo- z řečtiny, + sexualis z latiny), *geriatria* (géras + iatreía oba z řečtiny), *astrobiologia* (astro- + bíos + logia vše z řečtiny), *autogeneze* (auto- + genesis oba z řečtiny), *bionika* (biologia + technika z řečtiny), *embriologia* (émbyron + lógos oba z řečtiny), *informatyka* (informace + -atum z latiny), *kosmodrom* (kosmos + drómos oba z řečtiny).

¹ V publikaci *Kultura języka polskiego* (Markowski 2009) se uvádí klasifikace výpůjček následujícím způsobem. Lexikální výpůjčky jsou rozděleny na dvě podskupiny, a to vlastní lexikální výpůjčky, které pocházejí z živých jazyků a vlastní umělé výpůjčky, kdy se alespoň jedna část výrazu skládá z tzv. mrtvých jazyků.

Dále z jazyka mrtvého a živého (polštiny). Zde patří: *fotokącik* (foto- z řečtiny, kącik z polštiny), *neopogański* (neo- z řečtiny, pogański z polštiny), *autoocena* (auto- z řečtiny, ocena z polštiny), *minisuszarka* (mini- z latiny, suszarka z polštiny).

A nakonec se jedná o výrazy vytvořené z polštiny a jazyka západního (většinou ang., fr., něm.). Můžeme zde zařadit lexémy *autokar* (auto pochází z řečtiny, car z angličtiny, *ciucholand* (ciuch + o- z polštiny, land z angličtiny), *hollybut* (holly z ang., but z polštiny).

Výpůjčky, jež vznikly z dvou různých jazyků, se nazývají jazykovými hybridy. Mnoho umělých výpůjček tvoří internacionalizmy, tj. výrazy s jedním významem, které mají podobnou zvukovou i písemnou podobu a fungují ve více jazycích. Aby výraz mohl být nazvaný internacionalizmem, musí vystupovat v nejméně třech různých jazykových rodinách. Umělé výpůjčky se prosazují především ve vědecko-technologické terminologii. V současné polštině jsou velmi produktivní, tvoří deriváty. Patří k nejdůležitějším druhům výpůjček. Při derivaci se nejčastěji přejímají afixy (sufixy *-acja*, *-ada*, *aż*, *-ent*, *-ista*, *-izm*, *-tor*, *-us*, *-eusz* a prefixy *anty-*, *arcy-*, *ekstra-*, *hiper-*, *super-*, *inter-*, *meta-*, *pan-*, *para-*, *post-*, *pseudo-*, *ultra-*, *wice-*), při kompozici části (*auto-*, *makro-*, *mini-*, *neo-*, *elektro-*, *geo-*, *homo-*, *hydro-*, *psycho-*, *tech-*). V poslední době lze v polštině pozorovat tendenci, že mnoho termínů přechází do obecné polštiny. Stávají se z nich strukturální výpůjčky s jedním členem cizím a jedním polským, př. *ultralewicowy* (ultra z latiny + lewicowy z polštiny), *superwyczyn* (super- z lat. + wyczyn z pol.), *wicestarosta* (vice z lat. + starosta z pol.), *mikroślad* (mikrós z řečtiny + ślad z polštiny), *supergwiazda* (Markowski 2002, s. 1775). Někdy také nazývané jako neúplné kalky (Cyran 1974, s. 36).

1.2 Kritérium původu výpůjček

Jak již vyplývá z názvu, toto kritérium je založeno na tom, z jakého jazyka dané výpůjčky pocházejí.

Zde nastíním jen základní dělení, problému původu výpůjček v polštině se budu podrobněji věnovat v druhé části práce. Na polskou slovní zásobu měly největší vliv tyto jazyky:

A) latina (latinismy) – *atrament* ≤ *atramentum*, *historia* ≤ *historia*, *immunitet* ≤ *immunitas*, *insurekcja* ≤ *insurrectio*, *konstytucja* ≤ *constitutio*, *rebelia* ≤ *rebellio*, *seminarium* ≤ *seminarium*, *sesja* ≤ *sessio*, *termin* ≤ *terminus*.

B) řečtina (grécismy) – *patos* ≤ *páthos*, *mit* ≤ *mýthos*, *geometria* ≤ *geometría*, *gramatyka* ≤ *grammatiké*, *logika* ≤ *logiké*, *atom* ≤ *átomos*, *hipoteza* ≤ *hypóthesis*, *synteza* ≤ *sýnthesis*.

C) turečtina, tatarština (turkotatarismy) – *atlas* ≤ *atlas*, *chałwa* ≤ *halva*, *dywan* ≤ *divan*, *haracz* ≤ *charadž*, *kawa* ≤ *kahwe*.

D) maďarština (hungarismy) – *dobosz* ≤ *dobos*, *gazda* ≤ *gazda*, *hejnal* ≤ *hejna*, *juhas* ≤ *juhász*, *kontusz* ≤ *köntös*, *orszak* ≤ *ország*, *szalas* ≤ *szállás*, *szyszak* ≤ *sisak*, *czardasz* ≤ *csárdás*.

E) ruština (rusismy) – *czajnik* ≤ *чайник*, *gulag* ≤ *гулаг*, *lager* ≤ *лагер*, *samizdat* ≤ *самиздат*, *samowar* ≤ *самовар*, *kombajn* ≤ *комбайн*, *zsyłka* ≤ *ссылка*.

F) ukrajinština (ukrajinismy) – *krynica* ≤ *криниця*, *tańowce* ≤ *манівці*, *wieźma* ≤ *відьма*, *dereń* ≤ *дерен*, *hultaj* ≤ *гультай*, *kniaź* ≤ *князь*, *jarmulka* ≤ *ярмулка*.

G) běloruština (bělorusismy) – *czerep* ≤ *чэран*, *morda* ≤ *морда*, *posag* ≤ *пасаг*, *najmita* ≤ *найміт*.

H) čeština (bohemismy) – *czyhać* ≤ *čihatí*, *hańba* ≤ *hanba*, *wahać się* ≤ *váhati*, *brama* ≤ *brána*, *kościół* ≤ *kostel*, *pawłacz* ≤ *pavlač*, *robot* ≤ *robot*.

I) italština (italismy) – *biennale* ≤ *biennale*, *fontanna* ≤ *fontana*, *fraszka* ≤ *frasca*, *impreza* ≤ *impresa*, *karczoch* ≤ *carciofo*, *pomidor* ≤ *pomodoro*, *pizza* ≤ *pizza*, *szparag* ≤ *asparago*.

J) němčina (germanismy) – *burmistrz* ≤ *bur(g)-mīster*, *dederon* ≤ *(D)eutsche*, *(D)emokratische*, *(R)epublik*, *kindersztuba* ≤ *Kinderstube*, *kombi* ≤ *Kombi*, *rynsztok* ≤ *Rinnstock*, *wihajster*, *rymarz* ≤ *Riemer*, *mincarz* ≤ *Münzer*.

K) francouzština (galicismy) – *bagietka* ≤ *baguette*, *butik* ≤ *boutique*, *bukinista* ≤ *bouquiniste*, *gofr* ≤ *gaufre*, *manicure* ≤ *manicure*, *prodiz* ≤ *prodige*, *žakard* ≤ *Jacquard* (příjmení), *prestiz* ≤ *prestige*, *defilada* ≤ *défilade*.

L) angličtina (anglicismy) – *czempion* ≤ *champion*, *džinsy* ≤ *jeans*, *rewolwer* ≤ *revolver*, *stres* ≤ *stress*, *toner* ≤ *toner*, *trend* ≤ *trend*.

Do této skupiny bývají občas zařazovány také internacionalismy. Někdy je velmi těžké zjistit prvotní zdroj internacionalismů, když se objevují v mnoha jazycích současně. Jsou zde zařazena i exotika, to znamená výrazy, které pojmenovávají cizí reálie. Řadí se zde výrazu typu *ajatollah* (persky), *hunweibin* (čínsky), *kibuc* (hebrejsky *kibbūc*) *kimono* (japonsky), *sari* (indický *sāri*). Užívání exotik se vyhnout nedá, jsou nezbytná, jelikož nazývají designáty cizích reálií, které neexistují v přijímajícím jazyce (Markowski 2002, s. 1775).

1.3 Kritérium miry adaptace

Rozdělení výpůjček podle tohoto kritéria je následující.

1.3.1 Neadaptované výpůjčky

Jsou to nejčastěji citáty, neboli výrazy a obraty, které cílový jazyk přejal se stejným obsahem a formou, jakou má jazyk výchozí. Tyto elementy zachovávají cizí pravopis, výslovnost (i s akcentem). Nepodřizují se flexi a netvoří deriváty. Např. fr. à *propos*, *femme fatale*, *foyer*, *adieu*, *attaché*, lat. *status quo*, *per procura*, *verba docent*, *exempla trahunt*, něm. *ersatz*, *zusammen schadenfreunde*; rus. *gieroj*, *naczelstwo*, *skolko ugodno*; it. *allegro maestoso*, *a conto*, *cappuccino*. Jen malá skupina cizích výrazů si uchovává všechny vlastnosti cizí struktury. Dříve či později dochází k různé úrovni adaptace.

1.3.2 Částečně adaptované výpůjčky

Jsou cizí výrazy, které se v různé míře přizpůsobují jazykovému systému polštiny. Jsou to výrazy, které zůstávají nesklonné, a buď podléhají fonetické adaptaci, například *guru*, *kako*, *sake*, nebo grafické adaptaci - *konfetti*, *tabu*, *martini*.

Řadíme zde také výrazy zadaptované foneticky, graficky, které podléhají flexi, ale v polštině netvoří deriváty - *minaret*, anebo naopak nepodléhají flexi a tvoří deriváty – *kakao*, *boa*, *kakadu* (Markowski 2009, s. 163).

1.3.3 Celkově adaptované výpůjčky

Jsou výrazy a fráze přejaté z cizích jazyků, které jsou přizpůsobené jazykovému systému polštiny. Jsou produktivní v oblasti slovo tvorby. Lze zde zařadit například výrazy fr. *bukinista*, *prodiž*, *paragon*, něm. *bursztyn*, *landszaft*, *majster*, rus. *chalturszczyk*, *sojusz*, *turma*, it. *salata*, *impreza*.

K tomuto dělení můžeme přiřadit ještě jednu skupinu. Výrazy sice etymologicky cizí, ale dnes přijímané již jako výrazy domácí. Patří zde například *but*, *szukać*, *róza*, *chleb*, *cebula*, *barwa*, *dach*, *cegła*. Aby výrazy nebyly vnímány jako cizí, je zapotřebí dlouhé doby. Pro tyto výpůjčky je nejdůležitější to, jak dlouho v jazyce fungují. Patří k nejstarší slovní zásobě (Ropa 1974, s. 524). Rozdíl mezi tímto typem výpůjček a celkově adaptovanými výpůjčkami spočívá v tom, že v prvním případě by nás nenapadlo, že tyto výrazy nejsou domácí, kdežto ty druhé mohou ještě stále budit pochybnosti ohledně svého původu.

1.4 Hodnocení výpůjček

Existuje mnoho pohledů a názorů na to, jak hodnotit jazykové výpůjčky. Od jazykového purizmu až k leseferismu (kdy obě tyto teorie bývají hodnoceny jako extrémní).

Jazykový purizmus je termín, který označuje snahu o dodržování korektního a čistého jazyka. Jazykoví puristé se snaží vytvořit tzv. čistý národní jazyk, ve kterém se nebudou vyskytovat žádné cizí ani domácí nežádoucí prvky. Druhým protipólem jazykového purizmu je takzvaný leseferismus (fr. ekonomický termín *laissez faire*). Je to teorie založená na přesvědčení, že jazyk je samostatný mechanismus, který se sám dokáže regulovat, a tudíž je nežádoucí vměšovat se do vývoje jazyka. Stoupenci této teorie věří, že lze akceptovat všechny jevy v jazyce, který sám nejlépe dokáže reagovat na potřeby jazykových uživatelů (Markowski, 2009 s. 126 - 138).

Elżbieta Mańczak-Wohlfeld soudí (stejně jako strukturalisté), že jazyk je živý systém, který podléhá určitým změnám na všech úrovních. Nejrychlejší změny, a tím pádem

nejvíce viditelné, nastávají ve slovní zásobě. Lexikální inovace bývají realizovány třemi způsoby, a to: přijetím nového významu do již existujícího lexému, vytvořením domácí lexikální jednotky a konečně použitím výpůjčky – což, jak se ukazuje, je nejjednodušší způsob. Tvrdí, že jazykovědec je zde proto, aby upozorňoval společnost na přílišné používání cizích výrazů tam, kde existují domácí ekvivalenty nebo již dříve zasimilované výpůjčky (Mańczak-Wohlfeld 2006, s. 81).

Podobný pohled sdílí také autoři *Nowego słowniku poprawnej polszczyzny*. Nevidí nic špatného ve výpůjčkách, které označují dosud neznámé výrazy. Potvrzují, že mnoho těchto lexémů se omezuje na oblast vědecko-technické terminologie. Ty se objevují nejen v polštině, ale také v mnoha jiných jazycích, tím pádem usnadňují komunikaci, což je naopak hodnoceno pozitivně. Podmínkou jejich používání je to, že uživatel zná jejich významy (v případě citátů také pravopis a výslovnost). „Potřebné jsou ty cizí výrazy, které jsou užitečným nástrojem v práci určité, společenské třídy, a které se v ní objevily proto, že se v dané oblasti bez nich nelze obejít. Neexistuje důvod používat prvky cizích jazyků tam, kde existují dobře známé domácí ekvivalenty a jazyk je zcela soběstačný.“ (Markowski 2002, s. 1775). Praktický důvod, proč nepoužívat cizí výrazy je ten, že pro mnohé čtenáře a posluchače jsou texty, které obsahují cizí elementy často velmi těžko srozumitelné. Používání cizích výrazů ze snobizmu, jen proto, že jsou módní a oblíbené, je hodnoceno velmi negativně. Nelze soudit, že některý jazyk je lepší, více atraktivní než jazyk mateřský.

2 HISTORIE POLSKO-ANGLICKÝCH JAZYKOVÝCH KONTAKTŮ

Mezi jazykovědci je všeobecně přijat názor, že výpůjčky pocházející z angličtiny se v polském jazyce začínají objevovat až ve 20. století. Ve skutečnosti, jak vyplývá z výzkumu Elżbiety Mańczak-Wohlfeld, k tomuto jevu dochází mnohem dříve.

V slovníku Jana Mączyńskiego *Lexico latino-polonicum* z roku 1564 se sice žádné výpůjčky ještě neobjevují, ale můžeme zde najít první výrazy spojené s Anglií. *Merkuriusz Polski Ordynaryjny* (nejstarší polské pravidelně vycházející noviny) je první polská publikace, v které nalezneme anglicizmy. Jsou to slova: *lord*, *lord major*, *milord*, *spiker*. Vztahují se k anglickým reáliím, což je charakteristické pro nejstarší vypůjčené výrazy. V 20. letech 18. století se v *Pocucie Królewskiej* objevují další čtyři výpůjčky. V 60. letech téhož století je zanotováno první přídavné jméno *manczestrowy*. V letech 1744 – 1747 vychází *francusko-niemiecko-polski słownik* Michala Abrahama Trotze. Objevuje se v něm 17 anglicizmů stejně jako v prvním *Słowniku języka polskiego* Samuela Lindeho z počátku 19. století. V této době je známých 54 anglicizmů, ve většině případů se vztahují k anglickým reáliím (tzv. exotika). V dalším slovníku polštiny – tzv. *Słownik wileński* je zaznamenáno 180 anglicizmů, z toho jen 30 se zachovalo dodnes. V *Słowniku warszawskim* (1900-1927) se objevuje 250 nederivovaných výrazů anglického původu. V průběhu 20. století počet anglicizmů v polštině postupně roste. V článku Haliny Koneczné z roku 1937 *Wyrazy angielskie w języku polskim* autorka píše o 531 výpůjčkách (Mańczak-Wohlfeld 2006, s. 9 – 42). *Słownik wyrazów obcych, wyrażen i przysłów cudzoziemskich* Michala Arcta vydaný v témže roce čítá až 1300 výrazů anglického původu. Nejedná se však o jednotlivé lexémy, ale také deriváty a ustálená slovní spojení (Mańczak-Wohlfeld 2003, s. 213- 218). Doktor Jacek Fisiak uvádí v r. 1961 700 lexémů anglického původu, v r. 1986 už víc než 1000. Ještě rychleji se počet zvyšuje po roce 1989. *Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie*, který vyšel v roce 2010, uvádí okolo 2000 anglicizmů, které se objevují v standardní polštině.

Vzhledem k tomu, že 65 % anglicizmů používaných před válkou z řeči postupně vymizelo, dá se předpokládat, že i některé současné výrazy se přestanou v polštině objevovat (Mańczak-Wohlfeld 2010, s. 7 – 10).

3 SÉMANTICKÁ POLE ANGLICIZMŮ VYSKYTUJÍCÍCH SE V POLŠTINĚ

Jazykové pole je souhrn lexikálních jednotek, mezi nimiž jsou určité sémantické vztahy. Odráží soubor jevů nebo úsek skutečnosti, které se projevují v sémanticky spjatém souboru jazykových jednotek.

Anglické výpůjčky vyplňují v polštině rozmanité oblasti každodenního života. V současnosti se nejvíce výpůjček z angličtiny objevuje ve vědecko-technické terminologii a v terminologii ekonomické. Jedná se převážně o internacionalizmy. Tyto termíny vytlačily z předního místa oblasti námořní a sportovní terminologie. Musíme říci, že v této oblasti americká angličtina získala značnou převahu nad britskou angličtinou.

Pro naše účely jsem použila základní třídění, které uvádí J. Fisiak a E. Mańczak-Wohlfeld. V člancích těchto lingvistů je každá skupina rozdělena do několika podskupin, díky čemuž se dostáváme k závěru, že anglické výpůjčky vystupují až ve 42 sémantických polích. Naším úkolem není kompletní popis těchto oblastí, ale jejich základní nastínění.

a) Ekonomie a obchod

Budżet ≤ budget, marketing ≤ marketing, dyskonter ≤ discounter, run ≤ run, lobbysta ≤ lobbyist, biznes ≤ business, biznesmen ≤ businessman, menedżer ≤ manager, broker ≤ broker, management ≤ management, dumping ≤ dumping, prosperity ≤ prosperity, free-trade ≤ free-trade, trust ≤ trust, kornier ≤ corner.

b) Věda a technika

Flesz ≤ flash, komputer ≤ computer, kontener ≤ container, pendrive ≤ pen drive, awatar ≤ avatar, Blue-ray Disc ≤ Blue-ray Disc, software ≤ soft ware, kompakt ≤ compact, router ≤ router, drąjwer – driver ≤ driver, feeder ≤ feeder, konwejer ≤ conveyer, firewall ≤ firewall.

c) Doprava

Autokar ≤ auto-car, dżip – jeep ≤ jeep, kraksa ≤ crack, parking ≤ parking, skuter ≤ scooter, trolejbus ≤ trolley-bus, tramwaj ≤ tramway, rower ≤ Rover, airbus ≤ airbus, tankować ≤ tank, gokart ≤ go-cart, klakson ≤ Klaxon.

d) Sport

Sport ≤ *sport*, *derby* ≤ *derby*, *autsajder* ≤ *outsider*, *faul* ≤ *foul*, *mecz* ≤ *match*, *finisz* ≤ *finish*, *rekord* ≤ *rekord*, *trenować* ≤ *train*, *bek* ≤ *back*, *ofsajd* ≤ *off-side*, *boks* ≤ *box*, *nokaut* ≤ *knock-out*, *kort* ≤ *court*, *bekhend* ≤ *back-hand*, *falstart* ≤ *false start*.

e) Námořní terminologie

Bryg ≤ *brig*, *lajner* ≤ *liner*, *kuter* ≤ *cutter*, *tankowiec* ≤ *tanker*, *hulk* ≤ *hulk*, *komodor* ≤ *commodore*, *miczman* ≤ *midshipman*, *pirs* ≤ *pier*, *dok* ≤ *dock*, *fob* ≤ *(f)ree (o)n (b)oard*, *bulaj* ≤ *bull's eye*.

f) Společnost

Boss ≤ *boss*, *džentelmen* ≤ *gentleman*, *kidnaper* ≤ *kidnapper*, *miss* ≤ *miss*, *skaut* ≤ *scout*, *snob* ≤ *snob*, *sexapil* ≤ *sex appeal*, *flirt* ≤ *flirt*, *humbug* ≤ *humbug*, *bojkot* ≤ *boycott*, *mitýng* ≤ *meeting*, *strajk* ≤ *strike*, *skwer* ≤ *square*, *nonkonformista* ≤ *nonconformist*.

g) Potrava

Raut ≤ *rout*, *koktajl* ≤ *cocktail*, *džem* ≤ *jam*, *grog* ≤ *grog*, *poncz* ≤ *punch*, *porter* ≤ *porter*, *befsztyk* ≤ *beef-steak*, *bekon* ≤ *bacon*, *budyń* ≤ *puding*, *sandwicz* ≤ *sandwich*, *grejpfrut* ≤ *grapefruit*, *keks* ≤ *cake*, *cornflakes* ≤ *corn flakes*.

h) Móda a oblečení

Kort ≤ *cort*, *welwet* ≤ *velvet*, *tweed* ≤ *tweed*, *moher* ≤ *mohair*, *stylon* ≤ *steelon*, *blezer* ≤ *blazer*, *T-shirt* ≤ *t-shirt*, *smoking* ≤ *smoking*, *overall* ≤ *overall*, *szorty* ≤ *shorts*, *pulower* ≤ *pull-over*, *slipy* ≤ *slips*, *sweter* ≤ *sweater*, *džinsy* ≤ *jeans*.

i) Umění a kultura

Rock ≤ *rock*, *džez – jazz* ≤ *jazz*, *grunge* ≤ *grunge*, *boysband* ≤ *boy band*, *skecz* ≤ *sketch*, *gag* ≤ *gag*, *film* ≤ *film*, *comeback* ≤ *comeback*, *happy end* ≤ *happy ending*, *striptiz* ≤ *strip-tease*, *bestseller* ≤ *best-seller*, *esej* ≤ *essay*, *news* ≤ *news*, *offset* ≤ *offset*, *komiks* ≤ *comics*.

j) Politika a instituce

Tato oblast vyplňuje převážně britské a americké realie.

Torys ≤ Tory, wig ≤ Whig, makkartyzm ≤ Mc Carthy, kongresman ≤ congressman lider ≤ leader. Pak zde patří například tyto výrazy: establishment ≤ establishment, brainwashing ≤ brainwashing, eskalacja ≤ escalation, spicz ≤ speech, silent majority ≤ silent majority.

Anglicizmy se dále v menší míře objevují také v dalších oblastech, například v zemědělství, medicíně, botanice, vojenství, vzdělání, zábavě...

4 ADAPTACE ANGLICKÝCH VÝPŮJČEK V POLŠTINĚ

Pro roztřídění způsobů adaptace anglicizmů v polštině jsem použila *Słownik zapożyczeń angielskich w języku polskim* (Mańczak-Wohlfeld 2010). Třídění jsem dále doplňovala.

Adaptace jako jazykovědný proces znamená, že se výpůjčka přizpůsobuje jazykovému systému, do kterého byla přejata. Existují různé způsoby adaptace. Také míra adaptace bývá odlišná; v zásadě výpůjčky bývají celkově zadaptované, částečně zadaptované nebo výpůjčky nezadaptované. Ve většině případu nedochází jen k jednomu druhu adaptace, ale k jejich prolínání. Začneme od nejnižších úrovní jazyka a postupně se dostaneme k těm nejvyšším.

4.1 Grafická adaptace

Grafický systém angličtiny a polštiny se od sebe velmi liší. Anglická abeceda má 26 znaků, polská 32. Každý jazyk má svá charakteristická písmena. V angličtině to jsou *x*, *q*, *v* (tyto tři litery se v polštině objevují v zásadě jen v cizích výrazech), v polštině zase *q*, *ę*, *ł*, které neexistují v anglickém jazyce. Oba jazyky se liší konotací různých liter. Pro angličtinu je typické spojování samohlásek *oy* (boy), dále zdvojování samohlásek, například *ee*, *oo* (jeep, tooth), což se naopak v polštině nevyskytuje. V angličtině navíc označuje délku samohlásky a v současné polštině tato opozice neexistuje. Grafické výpůjčky někdy bývají nazývány jako zrakové výpůjčky. Jejich podstata spočívá v tom, že výrazy se přejímají v cizí grafické podobě, v původním cizím pravopise. V originálu se ve většině případů liší psaná a mluvená forma výrazu, kdežto v polštině se výrazy vyslovují podle zásady grafické a fonetické shody. Uvést můžeme *gwinea* ≤ *gwinea* [gini], *slogan* ≤ *slogan* [sloug n], *rower* ≤ *rover* [rouv], *mustang* ≤ *mustang* [m stæŋ], *gang* ≤ *gang* [gæŋ]. Jak vyplývá z detailního výpočtu, okolo 30% přejatých anglicizmů si zachovává původní pravopis. Patří mezi ně například: *fair*, *lobby*, *pager*, *zoom*. V nemnohých případech pravopis kolísá, to znamená, že vedle sebe vystupují formy původní i popolštěné, například: *banjo* – *bandžo*, *ketchup* – *keczup*, *cocktail* – *koktajl*. Ve většině případů výpůjčky asimilují na ortografické úrovni, to znamená, že se výrazy píší podle norem polského pravopisu. Můžeme uvést příklady: *bobslej* ≤ *bobsleigh*, *keks* ≤ *cake*, *sweter* ≤ *sweater*, *flesz* ≤ *flash*.

4.2 Fonetická adaptace

Fonetická adaptace výpůjček bývá někdy označována také jako sluchová adaptace. Tyto výpůjčky vznikají napodobováním zvukové podoby výrazu výchozího jazyka. Stejně jako grafické systémy, tak také fonetické systému obou jazyků se různí.

Změny jsou markantní v počtu různých fonémů, v jejich realizaci (výslovnosti) a distribuci. Tak například anglické [r] se liší od polského [r]. V angličtině znělé souhlásky mohou zachovávat znělost na konci slova, kdežto v polštině znělé souhlásky na konci slova podléhají fonetickým změnám, respektive dochází k ohlušení znělé souhlásky, která se mění v souhlásku neznělou. Rozdíly jsou také v délce znění – angličtina rozlišuje fonémy krátké, dlouhé, v současné polštině tato opozice neexistuje. Kromě toho angličtina má převážně pohyblivý přízvuk a polština stálý. Jak vidíme, tak rozdíly jsou velmi citelné, proto ve většině případů dochází k úplné fonetické adaptaci těchto výpůjček. Můžeme uvést příklady: *blef* [blef] ≤ *bluff* [blaf], *stylon* [stylon] - *stilon* [stilon] ≤ *steelon* [stiilon], *tost* [tost] ≤ *toast* [toust]. Jen zřídka kdy výslovnost kolísá mezi anglickou a popoštěnou, př. *ketchup* [keczup] nebo [keczap], *igloo* [iglo] nebo [iglu], *rugby* [rugby] nebo [ragby]. Okolo 15% výpůjček si zachovává původní anglickou výslovnost, ale dochází k povinné substituci anglických fonémů jejich polskými ekvivalenty. Zde může uvést tyto příklady: *fair* [fer], *hobby* [hobbi]/[hobby].

4.3 Foneticko-grafická adaptace

Podstatou tohoto druhu adaptace je, že se částečně přejímá cizí pravopis a částečně cizí výslovnost. Tyto výpůjčky se neobjevují často. Můžeme zde zařadit tyto výrazy: *cowboy* ≤ *cow-boy* [kauboi], podle fonetických zásad došlo k této výměně - *k* ≤ *c*, *j* ≤ *y*, podle grafické zásady byla zachována část slova, a to – *ow*. *Budžet* ≤ *budget* [b džit], podle grafické zásady byla zachována první část slova - *bud*, podle fonetické druhá část slova *zet* ≤ *žit*. Přesně naopak tomu bylo v příkladě *džoker* ≤ *joker* [džouk], kdy první část výrazu je zadaptována podle fonetické zásady – *džo* ≤ *džou* a druhá část zachovává cizí pravopis *ker* ≤ *ker* (Cyran 1974, s. 23 – 27).

4.4 Morfologická adaptace

4.4.1 Flexe

Je logické, že se polština jako jazyk flektivní charakterizuje jinou morfologií než angličtina, která se řadí k jazykům analytickým. Každá jazyková výpůjčka, která pochází z angličtiny, je podrobena morfologické analýze, na základě které je zařazena do příslušné kategorie, popřípadě je zapojena do systému polské flexe. Můžeme říct, že adaptace na morfologické úrovni je jedna z nejdůležitějších, vyplývá to z toho faktu, že nejpočetnější skupinu výpůjček tvoří výpůjčky lexikální. Polština nejčastěji přejímá podstatná jména, podle výpočtu bylo stanoveno, že právě podstatná jména tvoří zhruba 94 % všech výpůjček v polštině. Dále se přejímají slovesa, těch je přibližně 2,7 %. Přídavná jména tvoří okolo 2,4 %, příslovce jen asi 0,6 %. Ještě se uvádějí citoslovce, která tvoří 0,2 %. Další slovní druhy se neuvádějí, jelikož jejich podíl na obohacování slovní zásoby je téměř zanedbatelný.

Podstatná jména

Jak již bylo řečeno, nejčastěji vypůjčovaným slovním druhem jsou podstatná jména. V angličtině se v zásadě nerozlišuje gramatický rod, proto se přejatým podstatným jménům musí přisoudit. To se děje podle následujících pravidel. Rod se podstatnému jménu připisuje na základě jeho sémantiky, například *džokej* označuje živou osobu, mužského pohlaví, proto mu byl v polštině připsán rod mužský (rodzaj męskoosobowy). Výrazy *miss*, *lady* označují ženy, tudíž dostaly rod ženský. Pes *dingo* má rod mužský (męskozwierzęcy). *Party* podle synonyma spotkanie (přátelská schůzka, setkání) má rod střední. *Whisky* podle předlohy wódka (vodka) je rodu ženského. Rod se v polštině přisuzuje také na základě fonetiky. Podle tohoto pravidla podstatná jména končící na konsonant bývají rodu mužského, př. *tenis*, *show*, podstatná jména, která končí na vokál [a] jsou rodu ženského, př. *sekwoja*, a konečně jména, jež končí na [ə] (ekvivalent polského [o]), [i] jsou rodu středního. Některá podstatná jména rod nerozlišují v čísle jednotném. Jedná se o podstatná jména pluralia tantum, např. *bryczesy*, *gogle*, *buble*, která rod rozlišují jen v čísle množném (te - niemęskoosobowy, ci - męskoosobowy). Singularia tantum, př. *busz*, *catering* zas rozlišují rod v čísle jednotném, nerozlišují v čísle množném.

Když má podstatné jméno rod, tak se musí určit, jak bude fungovat v množném čísle. Většina podstatných jmen podléhá úplné adaptaci. Dochází k morfologické substituci, při

kte­ré nastává výměna anglické koncovky –s, která ukazuje na množné číslo, za polské koncovky čísla množného. Můžeme uvést příklady *autsajderzy* ≤ *outsiders*, *traperzy* ≤ *trapers*, *jachty* ≤ *yachts*, *shorty* ≤ *shorts*, *slipy* ≤ *slips*, *wellingtony* ≤ *wellingtons*. V méně zadap­to­va­ných výra­zech se zachová­vá koncovka –s, př.: *bloomers* ≤ *bloomers*, *cords* ≤ *cords*, *slacks* ≤ *slacks*. Tyto procesy ukazují na správnou mor­fo­lo­gickou analýzu při pře­je­tí do polštiny. Třetím způsobem, jakým se anglickým výpůjčkám v polštině může přiřadit číslo, je tak zvaná depluralizace. To znamená, že výraz v angličtině v čísle množném byl do polštiny pře­jat jako výraz v čísle jednotném. Patří zde například: č. j. *drops* ≤ č. mn. *drops* (č. j. *drop*), č. j. *Eskimos* ≤ č. mn. *Eskimo­es* (č. j. *Eskimo*), č. j. *komandos* ≤ č. mn. *commandos* (č. j. *commando*), č. j. *Torys* ≤ č. mn. *Torries* (č. j. *Tory*), č. j. *bambus* ≤ č. mn. *bamboos* (č. j. *bamboo*), č. j. *fotos* ≤ č. mn. *photos* (č. j. *photo*), č. j. *kulis* ≤ č. mn. *coolies* (č. j. *coolie*). Tento jev je poměrně obvyklý a lze jej pozorovat také při přejímání výrazů, které pocházejí z jiných jazyků než angličtiny (Mańczak-Wohlfeld 1988, s. 512 – 514). Depluralizací se zabývalo mnoho lingvistů. Původně byla vysvětlována tím, že se dané pojmy mohou spo­jo­vat s hromadností, pomnožností. Tento pohled nebyl přijat a dnes převládají názory, že je výsledkem špatné mor­fo­lo­gické analýzy cizího výrazu. Podobně se chovají v genitivu určité anglické názvy, které patří k tzv. genitivům s elipsou (*genitive with ellipsis*). Jsou to *propria*, neboli vlastní názvy institucí či firem bez bližšího vymezení. Tak například *St. Paul's* jako Katedrála svatého Pavla, *at Bill's* jako v obchodě Billa. V některých často užívaných názvech, které zároveň ukazují na mnohost, apostrof mizí a vznikají formy *Debenhams*, *Harrods*, *Longmans*. Genitiv se chybně tvoří dodáním polské genitivní koncovky –a, tudíž vznikají formy *Debenhamsa*, *Harrodsa*, *Longmansa*. Tvoření těchto forem je vysvětlováno slabou znalostí angličtiny. Z výzkumu Elżbiety Mańczak-Wohlfeld vyplynulo, že jen velmi malá skupina lidí dokáže vytvořit správnou formu, čili *Debenhama*, *Harroda*, *Longmana* (Mańczak-Wohlfeld 2006, s. 65). Čtvrtým způsobem je opak depluralizace. To znamená, že podstatné jméno ztrácí koncovku čísla množného, bez které je pře­ja­to do polštiny. Na rozdíl od depluralizace je to jev velmi řídký. Většina lingvistů zabývajících se touto problematikou uvádí pět příkladů, které podléhají tomuto procesu. A to tyto výrazy: *gogle* ≤ *goggles*, *pickle* ≤ *pickles*, *overall* ≤ *overalls*, *knickerbocker* ≤ *knickerbockers*, *piżama* ≤ *pyjamas*. Opomenutí koncovky –s v polštině je také chápáno jako špatná mor­fo­lo­gická analýza výrazů. Ta je založena na tom, že koncovka –s je uznána za koncovku čísla množného. Jenže ta je v tomto případě

součástí podstatného jmená pluralia tantum, které v angličtině vždy vystupuje s touto koncovkou (Mańczak-Wohlfeld 1988).

73 % všech podstatných jmen má pravidelnou flexi, což svědčí o jejich velmi dobré asimilaci v polštině. 17 % podstatných jmen má částečně zneutralizovanou kategorii čísla, vystupují buď jako singularia tantum, nebo pluralia tantum. A 10 % všech výrazů nepodléhá flexi vůbec, např. *party, country, bikini*.

Slovesa

Druhým nejčastěji vypůjčovaným slovním druhem jsou slovesa. Ta mohou být zcela adaptována, např. *czarterować - wyczarterować, parkować – zaparkować*; což znamená, že tvoří vidové páry a není zneutralizována žádná mluvnická kategorie sloves (osoba, číslo, čas, způsob, vid). Dále slovesa částečně adaptovaná, př. *esemesować, jazzować*. Ta se od těch prvních liší tím, že netvoří vidové dvojice (neexistují formy dokonavé). A poslední jsou slovesa neadaptovaná, např. *pull, play*, která vystupují jen v rozkazujícím způsobu. V polštině se objevuje skupina sloves, která byla vytvořena z podstatných jmen slovesných, např. *leasingować ≤ leasing, tuningować ≤ tuning*.

Přídavná jména

Přejatá přídavná jména podléhají flexi zhruba v polovině případů. Deklinace podle polských vzorů se objevuje například u výrazů *relevantny, importowany, kompatybilny*. Výrazy *blue, happy, fair* se nepodřizují polské flexi a zůstávají nesklonné.

Příslovce

Nepočetné procento výpůjček tvoří příslovce, např. *fifty-fifty, non-stop*. Tyto výrazy, stejně jako v angličtině, zůstávají nesklonné.

Citoslovce

Přejímat se mohou také citoslovce, která rovněž nepodléhají flexi. Uvést můžeme zvolání *wow!, halo!*.

4.4.2 Slootovorba

Jen zhruba 20 % všech anglicizmů je v polštině morfologicky produktivních, to znamená, že mají schopnost tvořit deriváty. Můžeme zde uvést tyto příklady: *klan – klanowy*, *tenis – tenista – tenistka – tenisówka*, *jazz – jazzowisko – jazzowanie – jazzowy – jazzujący*, *koks – koksiak – koksiarz – koksik – koksowanie – koksownia – koksownik – koksownictwo – koksujący – koksowy – koksowniczy*. Tyto výpůjčky vykazují vysoký stupeň adaptace.

Přejímání cizích slootovorných elementů lze pozorovat čím dál častěji, souvisí s lepší znalostí angličtiny. Při derivaci můžeme pozorovat přejímání anglického sufixu *–er*, který se v angličtině přidává k podstatným jménům (*Londoner*, *prizer*), sloves (*listener*, *receiver*), číslovek (*fourteneer*) a obvykle vyjadřuje, že jde o osobu, tak se například v polštině objevily tyto výrazy: *researcher*, *aborter*, *autsajder*, *skwater*, *spiker*, *tamer*, *bloker*, nebo věc, např. *pager*, *poster*, *serwer*. Dalším příklad je patronymický prefix *–Mc*, který je součástí irských a skotských příjmení, zde však funguje jako prostředek k tvoření neologizmů, uvést můžeme *McŚwiat* (pejorativní výraz pro označení západní kultury). Jiný příklad morfologické inovace dokládá používání anglické koncovky *–s* pro množné číslo místo koncovek polských. Například *buts* místo *buty*, *T-shirts* místo *T-shirty*. Neologismy se tvoří také za pomoci anglické koncovky *–ing*, které ukazuje na přičestí, uvést můžeme *lifting*, *jogging*, *spinning*, *brushing*, *dubbing* (Waszakowa 2001. s. 6).²

Občas se z vypůjčeného lexému vyděluje jeho koncová část, která tvoří část významu daného výrazu, a začíná fungovat v cílovém jazyce jako část kompozita. Do kompozice můžeme přiřadit anglické morfémy *–gate* (pocházející od *Watergate*, které ukazuje na různé aféry), například *cytrynagate*, *parysgate*, *clintongate*, *Orlengate*. Dále zde patří morfém *–land*, např. *ciucholand*, *mebloland*, *drewland*, morfém *–burger*, příklady *sojaburger*, *bekonburger*, *megaburger*, patří zde také sousloví typu *burger rybny*, *burger wegetariański*. Jako další můžeme uvést výrazy s členem *cyber-*, jedná se o kalky těchto výrazů *cyberwojna* ≤ *cyberwar*, *cyberkawiarnia* ≤ *cyberCafe*, *cyberprzestrzeń* ≤ *cyberspace*. V poslední době vzniká mnoho výrazů za pomoci členu *e-*, které vznikají buď kalkováním druhého členu, např. *e-rynek* ≤ *e-market*, *e-książka* ≤ *e-book*, *e-handel* ≤ *e-*

² Krystyna Waszakowa řadí všechny tyto slootovorné části (afixy, koncovky) do jedné skupiny, kdy je nazývá pseudoformanty (Waszakowa 2001. s. 6).

commerce (jak kalky, tak původní výrazy se v polštině objevují paralelně, nelze říct, že některý typ dominuje nad druhým), nebo se jedná struktury, které nemusí být kalky a vznikly v polštině jako analogie tohoto modelu. Uvést můžeme příklady *e-firma*, *e-gospodarka*, *e-klient*, *e-literatura*, *e-rada*, *e-świat*, *e-telefon*, *e-gielda*. Vidíme, že těchto struktur je více. Krystyna Waszakowa odmítá tvrzení některých jazykovědců, že člen *e-* je prefix. Tvrdí, že se chová stejně jako část kompozit, což dnes přijímá většina lingvistů, a uznává je speciální druh kompozit. Řadí je ke kompozitům se spojovníkem, *porno-film*, *sex-shop*, *show-biznes*. V angličtině jsou podobné formy běžné (por. *H-bomb* ← *hydrogen bomb*, *m-phone* ← *mobile phone*), v polštině naopak vzácné. Není vyloučeno, že pokud bude nárůst těchto forem v budoucnosti stejně vysoký jak dnes, vznikne v polštině nový druh univerbizovaných struktur (tzn. takových, při kterých ze sousloví vznikají jednotlivá slova). O zdomácnění cizích lexémů v polštině svědčí jejich slovotvorná adaptace, ta může probíhat dvěma způsoby. První je ten, že se výraz do jazyka přejme se všemi výrazy, které jsou s tímto výrazem sémanticky spojeny. To se stalo v případě těchto výrazů *aborcja*, *aborcjonista*, *antyaborcjonista*, *proaborcjonista* nebo *lobby*, *lobbista*, *lobbying*. Druhý způsob je založen na tom, že přejatý výraz získává slovotvornou motivaci a od něj se tvoří deriváty na půdě polštiny. Pro ilustraci můžeme uvést tyto příklady *surfista* ← *surfing* → *surfować*, *skateboardzista* ← *skateboard* → *skateboardować*, *punk* → *punkciarz*, *punkowiec*, *punkówa* (Waszakowa 2001, s. 4 – 14).

4.5 Sémantická adaptace

Zde se řadí oblasti, v kterých výpůjčky vystupují, dále charakteristika významových změn, ke kterým dochází během procesu vypůjčování. Uvádí se, že anglicizmy v současné polštině vyplňují až 45 různých sémantických polí.

Buď si výraz zachovává původní význam (což je nejběžnější), anebo dochází k změně významu daného lexému. Nejčastěji bývají rozlišovány tři druhy významových změn. První je změna významu lexému. Tak například *dress* je v angličtině označení pro dámské šaty, oblečení, v polštině *dres* označuje teplákovou souprava, *Chester* město, *czester* - *chester* v polštině druh sýru. Druhý typ změny je zúžení významu. To znamená, že výpůjčka se přejímá s nižším počtem významů. Například *drink* v angličtině může znamenat alkoholický i nealkoholický nápoj, kdežto v polštině znamená jen alkoholický nápoj. Výraz *sandwich* - *sandwicz* se v angličtině používá pro označení obloženého

chlebičku, ale i žemle, kdežto v polštině znamená totéž co kanapka (obložený chlebiček). *Shaker* v angličtině označuje zařízení, k výrobě koktejlů, jakýkoliv mixér, osobu, která připravuje koktejly a v polštině jen přístroj k výrobě koktejlů. Třetí, a nejméně častá změna, je rozšíření významu v cílovém jazyce. Tak například *barman* v angličtině znamená totéž co číšník, výčepní a v polštině navíc, ještě majitele baru. *Jam* v angličtině všechny druhy marmelády kromě té z citrusů, *džem* v polštině jakákoliv marmeláda. *Five* v angličtině označuje setkání po páté hodině při šálku čaje, kdežto v polštině také jakoukoliv odpolední zábavu, akci, párty.

5 STRUKTURÁLNÍ TŘÍDĚNÍ ANGLICISMŮ V POLŠTINĚ

Anglicizmy můžeme definovat jako jazykové výpůjčky pocházející z anglického jazyka. Pro rozdělení anglicismů v polštině jsem použila dělení, které platí pro jazykové výpůjčky obecně. To jsem dále doplňovala.

5.1 Lexikální výpůjčky

Tento typ výpůjček se v polštině objevuje vůbec nejčastěji. Důvod je prostý. Přejímání obsahu a formy lexémů patří k nejrychlejším a nejsnazším způsobům obohacování slovní zásoby. Můžeme zde zařadit tyto výpůjčky: *fan* ≤ *fan*, *make-up* ≤ *make-up*, *TV* ≤ *TV*, *spamować* ≤ *spam*, *stewardesa* ≤ *stewardess*, *teledysk* ≤ *teledisc*, *kardigan* ≤ *Cardigan*, *piling* ≤ *peeling*, *showman* ≤ *showman*, *streetworker* ≤ *streetworker*, *puzzle* ≤ *puzzle*, *menedżer* ≤ *manager*.

5.2 Strukturální výpůjčky (kalky)

Kalky, které pocházejí z angličtiny, se do polského jazyka dostávají v podstatě dvěma způsoby. Buď se jedná o vědomý proces doslovného překladu, anebo vznikají nevědomky při špatném překladu z angličtiny do polštiny. Nutno dodat, že druhý typ můžeme pozorovat čím dál častěji.

5.2.1 Slootovorné kalky

Mezi slootovorné kalky můžeme započítat *nastolatek* ≤ *teenager*, *lamistrajk* ≤ *strike-breaker*, *drapacz chmur* ≤ *skyscraper*.

5.2.2 Frazeologické kalky

Mezi frazeologické kalky můžeme zařadit následující frazeologická spojení. *Czas to pieniądź* ≤ *time is money*, *ratujcie nasze dusze* ≤ *save our souls*, *być albo nie być, oto jest pytanie* ≤ *to be or not to be, that is the question*, *wszystko dobrze, co się dobrze kończy* ≤ *all's well that ends well*, *królestwo za konia* ≤ *kingdom for a horse*. Mnoho těchto spojení vzniklo překladem děl Williama Shakespeara. Usadila se nejen v polštině, ale v také v mnoha jiných jazycích.

5.2.3 Syntaktické kalky

Syntaktické kalky jsou skupinou kalků, které vznikly špatným překladem. Můžeme uvést příklady: *trzeci największy* ≤ *the third largest* (místo správného překladu *trzeci co do wielkości*), *przyjazny w użyciu* ≤ *user friendly* (tato chyba je velmi častá, i když pro obecnou polštinu není typická takováto personifikace, správně by se mělo používat *łatwy w obsłudze*), *Wielkie Otwarcie* ≤ *Grand Opening* (místo *uroczyste otwarcie*), *wezwanie życia* ≤ *challenge of your life* (místo *życiowa szansa*), *są zalecane i rekomendowane przez najbardziej znane* ≤ *are approved and recommended by the most renowned* (místo *zalecają je najbardziej znane*, v angličtině je tento obrat ustálený, v polštině jsou slovesa *zalecać* a *rekomendować* synonymy, můžeme tedy říci, že se jedná o pleonasmus). (Chłopicki, Świątek 2000, s. 273 – 291).

5.3 Sémantické výpůjčky

Tyto výpůjčky jsou velmi těžké na rozeznání, de facto je dokážou rozpoznat jen lidé, kteří umí anglicky. Právě v tom může spočívat jejich nebezpečí. Patří zde sloveso *definiować* (*zdefiniować*), které znamenalo totéž co určit, vymezit. Vlivem angličtiny, ve které má sloveso *to define* mnohem širší spektrum používání, se v polštině začíná používat také ve významu *okrešlat*, *nazywać* - *pojmenovávat*, *popisovat*, *nazývat*. K rozšíření významu dochází také u slovesa *kreować* vlivem *to create*, které se dnes už nepožívá jen jako knižní forma *tvořit*, *ztvářňovat*, *vytvářet* (např. literární postavu), ale také jako *tworzyć*, *stwarzać*, *sprowadzać* - *tvořit*, *utvářet*, *zavádět*, *vytvářet*. Sloveso *monopolizować* – *monopolizovat* bylo dříve spjato s obchodem a výrobou, dnes se soudí, že vlivem *to monopolize* získalo další význam, a sice *mieć wyłączne prawo* - *mít výlučné právo* (Markowski 1992, s. 156 – 160). Dalším příkladem sémantické výpůjčky je spojení *dokładnie* (*pečlivě*, *důkladně přesně*), *dokładnie tak*, které se vlivem anglického *exactly* začíná používat místo výrazů *oczywiście*, *pewnie*, *że tak*, *zgodą*, - *samozřejmě*, *očividně*, *pochoptelně*, *zaručeně*. Jako další příklad můžeme uvést podstatné jméno *dieta*, které stejně jako v češtině označuje speciálně upravený jídelníček za účelem zhubnutí. V angličtině slovo *diet* má také ještě druhý obecnější význam, označuje totéž co *strava*, *jídelníček*. V tomto smyslu se začíná objevovat také v polštině. Dalším příkladem je výraz *wyrafinowany*, který se používá ve spojení *gust*, *smak* – *vytříbený vkus*, *delikátní chuť*, nově díky výrazu *sophisticated* označuje věc *promyšlenou*, *výkonnou*, *propracovanou*,

např. *wyrafinowany design*, *wyrafinowany komputer* – *propracovaný design*, *výkonný počítač* (Otwinowska-Kasztelanic 1998, s. 57 – 65).

5.4 Syntaktické výpůjčky

Jsou velmi složitým druhem výpůjček, při kterém se cizí syntaktická konstrukce výchozího jazyka přenáší do jazyka cílového. V hovorovém jazyce se objevují mnohem méně než v jazyce médií. Vznikají špatným překladem, tudíž mají velmi blízko k syntaktickým kalkům, někdy se de facto prolínají. K syntaktickým výpůjčkám můžeme zařadit:

5.4.1 Konstrukce s přídavným jménem v prepozici

V polštině přídavné jméno plní různou funkci, v závislosti na tom, zda stojí před podstatným jménem nebo za ním. Jestliže přídavné jméno stojí za podstatným, tak označuje druhové jméno (tzv. *przydawka klasyfikująca*). Jestliže přídavné jméno stojí před podstatným, tak označuje shodný přívlastek (*przydawka charakteryzująca*). Vysvětleme jev na příkladě. *Karlik większy* znamená netopýr parkový, kdežto *większy karlik* v překladu znamená větší netopýr. Při překladu z angličtiny do polštiny se často pomíjí, o jaký typ přívlastku jde. Tak se setkáváme s těmito konstrukcemi: *wirtualna rzeczywistość* (místo *rzeczywistość wirtualna*) $\leq$ *virtual reality*, *formalna analiza* (místo *analiza formalna*) $\leq$ *formal analysis*, *Polarny niedźwiedź* (místo *Niedźwiedź polarny*) $\leq$ *Polar bear*.

5.4.2 Konstrukce s přívlastkem vyjádřeným podstatným jménem v nominativu

Tyto konstrukce jsou pro polštinu netypické, avšak objevují se čím dál častěji. Většina těchto výpůjček přešla v této formě rovnou do polštiny. Uvést můžeme příklady: *auto bazar* $\leq$ *auto/car market*, *Kredyt Bank* $\leq$ *Credit Bank*, *sex shop* $\leq$ *sex shop* (Otwinowska-Kasztelanic 1997, s. 48 – 53).

5.5 Jiné výpůjčky

Polština si z angličtiny vypůjčuje také jiné drobné elementy – jedná se především o grafické prvky. Jako příklady můžeme uvést sponu & (místo spojek *i*, *oraz*) - *odpowiednie szkolenie & doskonałe warunki pracy*. Dále *N°* místo *nr* – *jesteśmy N°1 w Polsce*. Můžeme zde zařadit také užívání apostrofu ' - *Witek's salon*. Tyto prvky se

vyskytují především v jazyce reklamy. Zdá se, že důvodem jejich přejímání je snaha upoutat pozornost, zpestřit text. Většina lingvistů se na tyto výpůjčky dívá skepticky a doporučuje se jim vyhýbat.

Výpůjčky může také rozdělit podle toho, jakým způsobem se do jazyka dostaly.

5.6 Přímé výpůjčky

Přímé výpůjčky jsou ty, při kterých dochází k přejetí cizího výrazu z výchozího do cílového jazyka. Jazykový kontakt se tedy odbývá jen mezi dvěma jazyky. Můžeme uvést tyto příklady *call center* ≤ *call center*, *biznes lancz* ≤ *business lunch*, *hatchback* ≤ *hatchback skajlajt* ≤ *skylight*, *playlista* ≤ *play list*

5.7 Nepřímé výpůjčky

Nepřímé výpůjčky jsou ty, při kterých se výraz z výchozího do cílového jazyka nedostal přímo, ale prostřednictvím ještě jednoho nebo více jazyků. Angličtina je v současnosti jazykem, který plní roli spojovacího článku při přejímání výpůjček z neindoevropských jazyků nejen do polštiny, ale také jiných indoevropských jazyků. Jako příklad nepřímých výpůjček v polštině můžeme uvést výrazy pocházející z indiánských jazyků *wigwam*, *sequoia*, *tomahawk*, které přejala angličtina a z ní se v polštině objevily výrazy *wigwam*, *sekwoja*, *tomahawk*. Někdy je velmi obtížné rozeznat, který z jazyků byl posledním kontaktem při přejímání do cílového jazyka. O tom se můžeme přesvědčit u následujících příkladů. V článku Grabowské (Grabowska 1972. s. 221 - 233) se můžeme dočíst o skupině výpůjček, které se dostaly do polštiny z ruštiny, která zase tyto výrazy přejala z angličtiny. Ta uvádí, že se tímto způsobem v polštině objevily výrazy *snajper* < *снайпер* < *sniper*, *eskalator* < *ескалатор* < *escalator*, *konvejer* < *конвейер* < *conveyer*. Ale v slovnících *Uniwersalny słownik języka polskiego* (PWN 2004) a *Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie* (PWN 2010) se můžeme dočíst, že všechny výpůjčky se v polštině objevily přímo z angličtiny. U výrazu *kombajner* < *комбайнер* < *combine* slovníky dokonce podávají různé informace, v prvním se uvádí, že výpůjčka pochází z ruštiny, v druhém z angličtiny.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ANALÝZA

Praktická část je založena na vlastním výzkumu. Ten spočívá v excerpci a analýze anglicizmů z polských kulturně-společenských týdeníků *Przegląd*, *Przekrój*, *Angora* a *Wprost*. Jeho cílem je roztrdit anglicizmy do oblastí, v kterých se objevují, dále analýze způsobů adaptace anglicizmů v polštině, a nakonec podrobit příklady strukturální analýze.

6.1 Sémantická pole

a) Ekonomie a obchod

Back office, banner, billboard, billing, biznes, biznesmen, bizneswoman, biznesklasa/klasa biznes, biznes plan, business center, budżet, bukmacher, call center, deal, dealer, developer, dyskont, e-faktura, e-platność, factoring, inwestor, know-how, leasing, leasingodawca, lobby, lobbysta, logo, market (supermarket, hipermarket), management, marketing, menedžer, menedžerka, private banking, public relations, PR-owiec, PR-owski/pijarowski, PIT, rebranding, sexbiznes, sex shop, sex usługi, small biznes, smart shopper, sponsor, sponsoring, spot, target, VAT, wolny strzelec.

b) Věda a technika

Bajt (kilobajt, gigabajt), big bang, blog, blue-ray disc, być online, CD, ciborg, czip, DVD, e-czytać, e-czytnik/e-reader, e-książka/e-book, e-księgarnia, e-mai/mejl, e-papier, e-papieros, e-płyn, e-prasa, e-smoking, faks, gadżet, gadżeciarz, haker, high-tech, iGadżet, interfejs, iPad, IT, komputer, laptop, longplay, link, monitoring, notebook, pendrive, photoshop, portal, procesor, serwer, smartfon, SMS/esemes, spam, tablet, testować, WWW, w blasku fleszy, zaimplementować, zalogować się, zeskenować, ZOO, zresetować.

c) Doprava

Kraksa, parking, sekssamochód, rower, tramwaj, tramwajarka, gokart.

d) Sport

Aquapark, back country, czempion, dopingować, fair mecz, freeride, freerider, fitness, gogle, klub fitness, liderować, mecz, off-piste, rekord, ring, rowerzysta, skitouring, snowboardzista, snowpark, sportsmen, sportsmenka, tajming, team, trening, znokautować.

e) Společnost

AIDS, blogger/blogowicz, brafiterka, boss, buszmen, być na haju, celebrit, celebrytka, celebrit, clubbing, coming out, designer, dżentlemen, eskimos, fejsbukonauta/facebookowicz, freeganin, futurolog, gangster, gej, ghostwriter, headhunter, hiphopowiec, hipis, chuligan, IQ, jankes, klubowicz, koledż, lowelas, miodowy miesiąc, nastolatek, punkowiec, queer, showman, sikać w pampersa, seksapil, skinhead, snajper, slams, stalking, strajk, streetworkerka, stres, trend, trendsetter, tutor, VIP.

f) Móda a oblečení

Anti-aging, dzinsy, face lifting/lifting twarzy, fashionistka, haymarket check, moher, peeling, t-shirt.

g) Umění a kultura

Beatbokser, body art, bestseller, blues, casting, cover piosenka, didżej, event, film, folk, frontmen, funk, girlsband, happening, happy end, hiphop, hit, horror, jazz, kino arthouse'owe, komiks, mass media, news, performer, pop art, pop i dance, precasting, punk, reality show, rhythm and blues, rock, rock and roll, science fiction, serial, show, singel, sitcom, soul, street art, streetartowca, swing, szolbiznes/show-biznes, tabloid, talent show/talent-show technodance, thriller, trailer, video art.

h) Potrava

Brunch, być na diecie, czipsy, dieta, diner, drink, fast food, grejpfrut, koktajl, lunch, raut.

i) Jiné oblasti

politika – *eskalacja, establishment.*

ekologie – *bioprodukty, recyklować, recykling, smog.*

vojenství – *trotyl*

expresivně zabarvené – *cool, hard, hardcorowo, DIY, OK, pub, trendy, sfokusować się na czymś, soft, spox.*

j) Lexémy, které se vyskytují ve více oblastech.

Některé výrazy nemusejí striktně patřit jen do jedné skupiny, ale mohou se objevovat ve více skupinách. Pojd'me si některé z nich uvést.

Avatar v počítačové terminologii označuje ikony uživatele, které se objevují u jeho příspěvků a nově, a čím dál častěji, člověka žijícího ve virtuálním světě.

Fan může označovat fanouška téměř všeho; sportu, muziky, filmu, politické strany, určité společenské skupiny, počítačů.

Lider může být vedoucí politické strany, ve sportu vedoucí závodník, v muzice znamená totéž co frontmen, v obchodním jazyce předního představitele ve výrobě a prodeji určitého produktu.

Slovo *ranking* nemusíme podrobněji rozebírat. Hodnotit se může téměř vše.

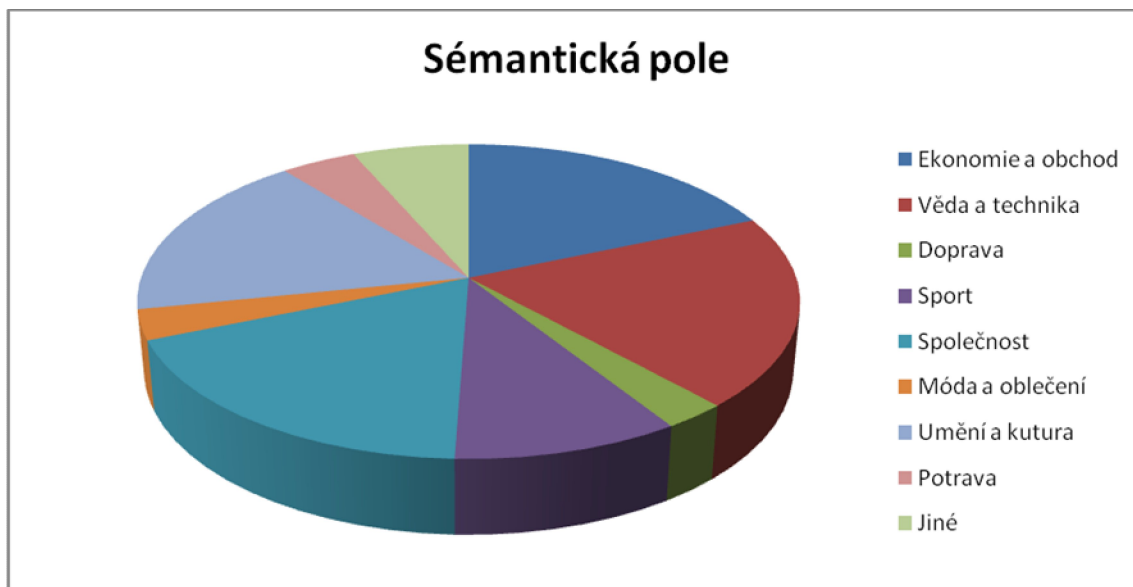
Boom/bum se může pojit s hospodářským růstem, ale také s prudkým, krátkodobým nárůstem čehokoliv.

Sloveso *surfować* se může používat ve spojení s internetem nebo se sportem.

Konflikt může vystupovat téměř ve všech uvedených oblastech, obchodu, politiky, sportu, společnosti.

Box office se vyskytuje ve dvou oblastech, a to v obchodu v souvislosti s výdělkem filmů v kině a kulturou – kinem samotným.

Samozřejmě, že kdybychom všechny příklady podrobili důkladné sémantické analýze, tak bychom došli k závěru, že těchto výrazů je mnohem více. Z příkladů byly pro ilustraci vybrány jen ty, u kterých je na první pohled zřejmé, že se užívají v různých oblastech.

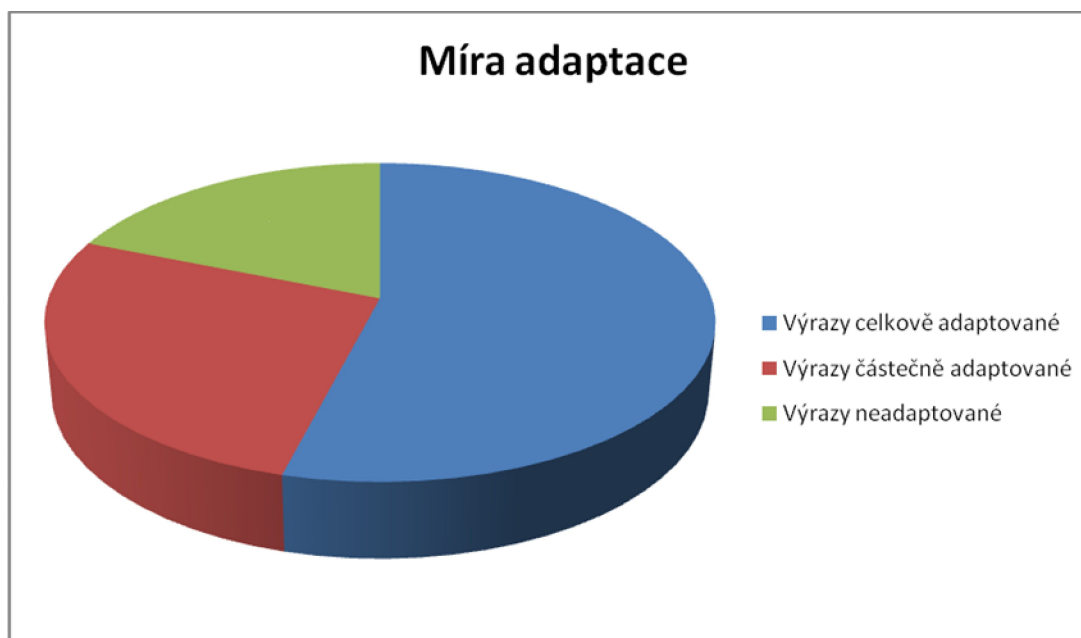

Výsledek sémantické analýzy

Jak vyplývá z grafu, tak nejvíce výpůjček pochází z odvětví vědy a techniky. Mohli jsme vypořádat, že se tyto výrazy nejvíce uplatňují v počítačovém a internetovém názvosloví. Těsně za nimi, zhruba ve stejné frekvenci, se objevují lexémy z oblasti ekonomie, obchodu a výrazy spjaté se společnostmi. Poté následují výpůjčky, které se soustřeďují do okruhu umění a kultury. Můžeme říci, že v této oblasti se v současnosti nejvíce uplatňují anglicizmy spojené s hudbou, literaturou, filmem a televizí. Na dalším místě se umístily výrazy, které jsou spjaty se sportem. Za nimi se v mnohém menší míře objevily výpůjčky soustřeďující se do oblastí potravy, módy a oblečení, dopravy a jiných oblastí jako je politologie, ekologie, vojenství a výpůjčky, které plní expresivní funkci. Je možné, že při sběru příkladů z jiných materiálů by byly výsledky odlišné. Příklady pocházejí z kulturně-společenských periodik, díky čemuž bylo dosaženo co nejširšího spektra oblastí, v kterých by se anglicizmy mohly vyskytovat. Toto je základní třídění. Při podrobném roztržení těchto sémantických polí bychom mohli dojít k závěru, že anglicizmy se v polštině vyskytují až ve 45 oblastech (E. Mańczak Wohlfeld, 1995, s. 73). Avšak tyto oblasti tvoří jednotlivé skupiny, ale spíše podskupiny. Tak například Wohlfeld dělí do zvláštních skupin hudbu, literaturu, film, kdežto v našem případě všechny výrazy spojené s těmito oblastmi spadají do jedné oblasti – umění a kultura.

6.2 Analýza adaptace anglicismů v polštině

Podle kritéria míry adaptace jsem výpůjčky rozdělila do tří základních skupin. Výpůjčky celkově adaptované, částečně adaptované a neadaptované. Do celkově adaptovaných výpůjček jsem zařadila výrazy, které podléhají adaptaci fonetické či grafické a adaptaci morfologické (popřípadě sémantické). Do částečně adaptovaných výpůjček jsem zařadila ty lexémy, jež jsou v polštině adaptovány morfologicky (jsou zapojeny do flexe, nebo jsou produktivní ve slovotvorbě), ale nepodléhají ani grafické, ani fonetické adaptaci; nebo výrazy, které jsou adaptovány graficky či foneticky a nepodléhají morfologické adaptaci. Ve třetí skupině se objevují výrazy neadaptované žádným způsobem.

6.2.1 Výrazy celkově adaptované

Jak jsme si povšimli, tak polština si dokáže velmi dobře poradit s cizími prvky, které pocházejí z angličtiny. Více než polovina jich je zcela adaptovaných do polského jazykového systému. Pro starší výpůjčky je typická grafická adaptace, dnes se však začíná počet anglicizmů adaptovaných graficky a foneticky začíná vyrovnávat. Soudí se, že tento jev souvisí s lepší znalostí angličtiny současné generace Poláků než se znalostí angličtiny předchozích generací. Jen velmi málo výpůjček podléhá současně grafické i fonetické adaptaci. Všechny výrazy z této skupiny jsou zařazeny do polského flektivního systému. Mnohé z nich jsou produktivní při slovotvorbě. Nyní uvedeme několik příkladů. Při slovotvorbě jsou uvedeny deriváty z vlastního výzkumu.

Výpůjčky foneticky, morfologicky adaptované (flexe, slovotvorba)

Biznes ≤ business (biznesowy, probiznesowy, biznesowo).

Biznesmen ≤ *businessman*. Zde srovnáme formy *biznesmen* a *bizneswoman*. Výraz *biznesmen* se do polštiny přejal jako podstatné jméno čísla jednotného a tvoří pravidelnou formu čísla množného *biznesmeni*. I když se mluví o depluralizaci výrazů pocházejících z angličtiny jen v souvislosti s přejímáním koncovky množného čísla –s jako koncovku čísla jednotného v polštině, tak bychom mohli v tomto případě hovořit o zvláštním druhu depluralizace. Ta nastala opomenutím vnitřní flexe tohoto výrazu v angličtině, por. číslo

jednotné man, číslo množné men. Tato forma se objevuje v slovnících *Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie* (2010) i *Uniwersalny słownik języka polskiego* (2004). Ženská forma byla utvořena správně, por. číslo jednotné woman, číslo množné women. Ten samý případ nastal také ve výrazech *sportsmen, buszmen, dżentelmen, frontmen*.

Dżinsy ≤ *jeans*.

Seksapil ≤ *sex appeal*.

Snajper ≤ *sniper*.

Znokautować ≤ *knockout*.

Výpůjčky graficky, morfologicky adaptované (flexe, slovotvorba)

Bloger ≤ *blogger*. Vedle této výpůjčky se objevila varianta se sufixem –icz *blogowicz*.

Ciborg ≤ *kyborg*.

Deweloper ≤ *developer* (*deweloperski*).

Gogle ≤ *goggle*.

Market ≤ *market* (*supermarket, hipermarket*).

Pub ≤ *pub*.

Výpůjčky graficko-foneticky, morfologicky adaptované (flexe, slovotvorba)

Budżet ≤ *budget* (*budżetowy, wysokobudżetowy, niskobudżetowy*).

Gadżet ≤ *gadget* (*gadżeciarz, iGadżet*).

Moher ≤ *mohair*.

6.2.2 Výrazy částečně adaptované

Většinu výpůjček v této skupině tvoří výrazy, které sice nepodléhají grafické, ani fonetické adaptaci, ale jsou zapojeny do polské flexe. Některé z nich také tvoří deriváty. V této skupině se nachází jen jeden výraz, který je adaptován foneticky či graficky, ale nepodléhá morfologické adaptaci a také jeden výraz který v polštině není adaptován, ale má schopnost tvořit deriváty.

Morfologická adaptace (flexe i slovotvorba)

Leasing ≤ *leasing* (*leasingodawca*).

Lobby ≤ *lobby* (*lobbysta, lobbying*).

Marketing ≤ *marketing* (*marketingowy*).

Sponsor ≤ *sponsor* (*sponsoring*).

Morfologická adaptace (flexe)

Coming out ≤ *coming out*.

Ghostwriter ≤ *ghostwriter*.

Smart shopper ≤ *smart shopper*.

Show-biznes ≤ *show business*. Vedle této formy se v příkladech objevil již zcela adaptovaný ekvivalent *szolbiznes*.

Tablet ≤ *tablet*.

Morfologické adaptace (slovotvorba)

Public relations ≤ *public relations* (*PR-owiec, PR-owski/pijarowski*).

Fonetické či grafické adaptace, bez adaptace morfologické (flexe, slovotvorba)

Bizneswoman ≤ *businesswoman*.

6.2.3 Výrazy neadaptované

Necelou šestinou celkového materiálu tvoří lexémy nikterak neadaptované. Zde je ale nutno podotknout, že přesně polovina těchto výrazů se v současnosti nevyskytuje ani v slovníku *Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie* (2010) ani v slovníku *Uniwersalny słownik języka polskiego* (2004). U některých lze předpokládat, že se v polštině neujmou, u jiných je

naopak velmi pravděpodobné, že v budoucnosti obohatí polskou slovní zásobu; jedná se o tyto lexikální jednotky: *blue-ray disc*, *event*, *fejsbukonauta/facebookowicz*, *stalking*, *queer*.

Uvedme příklady neadaptovaných anglicizmů v polštině. Patří zde výrazy *show*, *high-tech*, *know-how*, *clubbing*. Výrazy *call center*, *business center* by bylo možné nahradit domácími ekvivalenty (*centrum obsługi telefonicznej*, *centrum biznesowe*). Pokud se tyto výpůjčky natrvalo usídlí v polštině, lze předpokládat, že se v různé míře zapojí do jejího jazykového systému.

6.3 Strukturální analýza třídění výpůjček

Podle předpokladu jednoznačně nejpočetnější skupinu tvoří výpůjčky lexikální.

E. Mańczak-Wohlfeld uvádí, že lexikální výpůjčky v polštině tvoří přibližně 94 % vůbec všech výpůjček pocházejících z angličtiny. Což se také potvrdilo v našem výzkumu, kdy jejich počet stanoví cca 92, 6% z celkového materiálu. Druhé místo zaujaly výpůjčky strukturální, přibližně na stejné úrovni se umístily výpůjčky syntaktické a sémantické, při čemž poslední zmíněné se v jazyce nevyskytují tak často, protože je velmi složité je rozeznat. V analýze se vyskytla jediná výpůjčka, kterou bychom mohli zařadit do jiných, tj. těch, při kterých bývají přejímány různé grafické elementy, které pocházejí z anglického jazyka.

Nyní uvedeme ke každé skupině příklady.

6.3.1 Výpůjčky lexikální

Bestseller ≤ *bestseller*.

Celebryt ≤ *celebrity*.

Ciborg ≤ *cyborg*.

Resetować (zresetować) ≤ *reset*.

Seksapil ≤ *sex appeal*.

VAT ≤ *VAT*.

6.3.2 Výpůjčky strukturální

slovotvorné kalky

Drapacz chmur $\leq$ *scyscraper*.

Nastolatek $\leq$ *teenager*.

hybridní kalky

E-czytnik $\leq$ *e-reader*.

E-książka $\leq$ *e-book*.

E-księgarnia $\leq$ *e-book store*.

E-papier $\leq$ *e-paper*.

E-papieros $\leq$ *e-cigarette*.

E-płyn $\leq$ *e-liquid*.

E-prasa $\leq$ *e-press*.

Zde se objevily i výrazy, které nemají ekvivalent v angličtině - *e-czytać*, *e-faktura*, *e-płatność*.

Jak již bylo zmíněno, K. Waszakowa soudí, že v budoucnosti mohou lexémy s členy *e-* vytvořit nový druh univerbizovaných struktur v polštině.

syntaktické kalky

Być na diecie $\leq$ *be on diet*.

Być na haju $\leq$ *be on high*.

Być online $\leq$ *be online*.

Miodowy miesiąc $\leq$ *honeymoon*.

Przyjazny dla odbiorcy $\leq$ *shopper friendly*.

Przyjazny w obsłudze $\leq$ *user friendly*.

Przyjazny dla środowiska $\leq$ *nature friendly*.

Sfokusować się na czymś $\leq$ *focus on st.*

Můžeme říci, že těchto kalků je poměrně hodně. Nejvíce se jich objevuje při překladu anglického, módního slova *friendly*.

6.3.3 Výpůjčky sémantické

Dieta $\leq$ *diet*. V tomto případě došlo k rozšíření významu. Dnes v polštině *dieta* neznamená jen řízený příjem pokrmů a tekutin za účelem zhubnutí nebo jinými zdravotními účely, ale také způsob stravování.

Kraksa $\leq$ *crack*. V tomto případě došlo k posunu významu. Výraz *crack* můžeme přeložit do češtiny jako trhlina, prasklina, puknout, třesknout, výraz *kraksa* je pojem označující automobilovou havárii, bouračku.

Rower $\leq$ *Rover*. V tomto případě nastala apelativizace propria, to znamená, že z vlastního jména vzniklo jméno obecné. *Rover* je název anglické firmy, které vyráběla jízdní kola. Tento výraz převzala polština, v které *rower* znamená jízdní kolo.

6.3.4 Výpůjčky syntaktické

V této skupině se objevily konstrukce s přívlastek vyjádřeným podstatným jménem v prvním pádě.

Biznes plan $\leq$ *business plan*.

Biznesklasa $\leq$ *business class*.

Fitness klub $\leq$ *fitness club*.

6.3.5 Jiné výpůjčky

Do této kategorie můžeme zařadit výraz *spox*, který vznikl z formy *spoko* podle anglického vzoru *thx* (thanks).

ZÁVĚR

Bakalářská práce „Anglicizmy v polštině“ pojednává o anglických jazykových výpůjčkách v polském jazyce. Měla za úkol nastínit základní problematiku tohoto tématu. Práce je rozdělena do dvou částí – praktické a teoretické. Teoretická část se snažila problém uchopit ze třech hledisek, a to hlediska působnosti anglicizmů v polštině, hlediska adaptace a hlediska strukturálního. Praktická část byla založena na analýze nasbíraného materiálu z kulturně-společenských týdeníků *Angora*, *Przegląd*, *Przekrój* a *Wprost*. Při ní bylo použito zhruba 400 lexikálních jednotek, jakožto i derivátů, které byly potřebné při analýze morfologické adaptace anglických jazykových výpůjček v polštině. Výsledky praktické části potvrdily tato základní fakta.

Anglicizmy se v polštině soustředí do určitých oblastí. V současnosti čelní pozici zauímají ty zapůjčené lexémy, které se používají v oblastech vědy a techniky, ekonomie a obchodu. Jejich zvýšený výskyt můžeme připsat vědecko-technickému rozvoji a ekonomické transformaci polské společnosti po roce 1989. Jedná se především o mezinárodní výrazy, tak zvané internacionalizmy, které pojmenovávají nové designáty. Početné jsou také výpůjčky spjaté se společností, uměním a kulturou, sportem. Je nutné uvést, že mnoho anglických výrazů polština používá také v námořnictví, i když se při sběru příkladů žádný neobjevil. V menší míře se pak v polštině vyskytují anglicizmy, které se skupují do těchto oblastí: potrava, móda a oblečení (z této skupiny nejvíce zapůjčených výrazů pochází z francouzštiny), dopravy. Nejmenší skupinu tvoří výpůjčky z oblastí jako je politologie, ekologie, vojenství a výpůjčky, které plní expresivní funkci. V některých případech výrazy fungují ve více skupinách najednou.

Při analýze adaptace výpůjček z angličtiny jsme došli k závěru, že více než polovina jich je zcela adaptovaných do jazykového systému polštiny. To znamená, že jsou adaptovány buď foneticky, nebo graficky (popřípadě foneticko-graficky) a zároveň také morfologicky – zapojují se do systému polské flexe, jsou schopné tvořit deriváty, kompozita či abreviatury. Odvozeniny mohou vznikat dvěma způsoby; a sice za pomoci polských nebo anglických formantů. Druhou skupinu tvoří výpůjčky adaptované částečně. Obecně lze říci, že se jedná o výpůjčky, které si zachovávají svou původní výslovnost a pravopis a adaptují na úrovni morfologické. Jen zřídka kdy dochází k tomu, že se výraz přizpůsobuje jen na úrovni výslovnosti či pravopisu. Nejmenší skupinou byli výrazy neadaptované žádným způsobem. Avšak je pravděpodobné, že se tyto výrazy v různé míře budou přizpůsobovat polskému jazykovému systému.

Strukturální analýza jednoznačně potvrdila to, na čem se shodují snad všichni jazykovědci. Nejvíce výpůjček je lexikálních. To vyplývá z faktu, že převzetí výrazu s jeho významem patří k nejjednodušším způsobům obohacování slovní zásoby určitého jazyka. Druhé místo zaujaly výpůjčky strukturální. Lze říci, že kalkování je poměrně oblíbeným způsobem přejímání výrazů. Nejvyšší počet kalků tvoří kalky hybridní s členem e-, u kterých se dá předpokládat, že v polštině vytvoří nový druh univerbizovaných jazykových jednotek. Mnoho je také kalku syntaktických, které stejně jako syntetické výpůjčky vznikají převážně chybným překlad z angličtiny do polštiny. Sémantické a syntaktický výpůjčky z angličtiny tak četné nejsou. Přejímání různých grafických znaků není příliš časté, je typické spíše pro reklamu.

Po shrnutí všech těchto faktů (v oblastech výskytu se anglicizmy soustřeďují do určitých Skupin, navíc většina těchto výrazů je internacionalizmy, což v určitých případech zjednodušuje komunikaci; tyto výpůjčky převážně dříve či později adaptují do jazykového systému polštiny.) se spíše přikláníme k názoru, že vliv anglického jazyka na jazyk polský není až tak silný, jak soudí někteří lingvisté.

PODSUMOWANIE

W niniejszej pracy licencjackiej pod tytułem „Anglicizmy v polštině” zajmuję się zapożyczeniami angielskimi, które występują w polszczyźnie. Praca ta ma na celu pokazać podstawowe problemy związane z tematem i odpowiedzieć na pytanie, czy naprawdę jest wpływ angielskiego na polski tak duży, jak w dzisiejszych czasach uważano. W gruncie rzeczy istnieją dwa podstawowe poglądy dotyczące zapożyczania z angielskiego. Według opinii niektórych polskich językoznawców wpływ angielskiego na polski w ostatnim dwudziestoleciu jest coraz większy. Ostrzegają przed nadmiernym, zbędnym zapożyczaniem z języka angielskiego. Inni językoznawcy sądzą, że być może w polszczyźnie pojawia się trochę więcej wyrazów pochodzenia angielskiego niż w przeszłości, jednak ich wzrost nie jest za duży, jak może się wydawać.

Praca została podzielona na dwie części – teoretyczną i praktyczną. Część teoretyczna stara się ująć problem według trzech kryteriów. Pierwsze to klasyfikacja według pól semantycznych, drugie to kryterium stopnia przyswojenia zapożyczeń i trzecie to kryterium przedmiotu zapożyczania. Osobny rozdział poświęcono najstarszym polsko-angielskim kontaktom językowym. Część praktyczna opiera się na własnym badaniu. Materiały pochodzą z tygodników *Angora*, *Przegląd*, *Przekrój* oraz *Wprost*. Z wyników badań można stwierdzić następujące fakty.

Zapożyczenia angielskie mają w polszczyźnie ograniczony zakres używania, skupiając się wokół pewnych pól semantycznych. Najwięcej anglicyzmów używano w nauce i technice, ekonomii i handlu, co związane jest z postępem techniczno-naukowym oraz z przemianą społeczeństwa polskiego po 1989 roku. Trzeba jednak zaznaczyć, iż większość tych wyrazów to internacjonalizmy nazywające nowe realia. Dalej można wymienić przykłady z zakresu społeczeństwa, sztuki i kultury, sportu. Dużo terminów pochodzących z angielskiego dotyczy marynarki (w naszej analizie nie znaleziono takich wyrazów). W znacznie mniejszej mierze pojawiają się zapożyczenia z zakresu jedzenia, mody i ubrania, transportu. Najmniejszą grupę stanowią wyrazy z dziedziny politologii, ekologii, wojskowości oraz wyrazy nacechowane. W niektórych przypadkach wyrazy mogą występować w więcej niż jednej grupie.

Analizując miarę adaptacji, doszliśmy do wniosku, iż więcej niż połowa wyrazów to zapożyczenia całkowicie przyswojone. To oznacza, że wyrazy te podlegają, albo adaptacji fonetycznej, albo graficznej (ewentualnie adaptacji fonetyczno-graficznej) oraz adaptacji morfologicznej – zostały włączone do polskiego systemu językowego i mają moc

tworzenia derywatów, złożzeń i skrótowców. Derywaty mogą powstać dwoma sposobami – za pomocą polskich albo angielskich formantów. Druga grupa to zapożyczenia częściowo przyswojone. Można powiedzieć, że większość zapożyczeń tego rodzaju adaptuje się tylko na poziomie morfologicznym. Niezbyt często można zauważyć adaptację czysto graficzną albo fonetyczną. Kolejna i ostatnia grupa to wyrazy nieprzyswojone. Zapożyczeń nieprzyswojonych jest najmniej i można w przyszłości oczekiwać, że będą one dostosowywane do polskiego systemu językowego.

Analiza strukturalna potwierdziła stanowisko większości językoznawców. Najłatwiej jest przejmować obce wyrazy wraz ze znaczeniem, i co za tym idzie – niewątpliwie największą grupę tworzą zapożyczenia właściwe. Jest to najważniejszy rodzaj wzbogacania słownictwa języka. Na drugim miejscu uplasowały się zapożyczenia strukturalne. Można stwierdzić, iż kalki językowe należą do stosunkowo upowszechnionego rodzaju zapożyczeń. Wśród nich najwięcej pojawiło się tak zwanych hybrydów. U hybrydów - zestawień z pierwszym członem „e” - przewiduje się, iż w przyszłości w polszczyźnie utworzą nowy rodzaj uniwerbizowanych struktur. Stosunkowo dużo jest kalk syntaktycznych, które tak samo jak zapożyczenia syntaktyczne w większości wypadków powstają z powodu błędnego tłumaczenia z angielskiego na polski. Zapożyczenia znaczeniowe oraz syntaktyczne nie są zbyt częste. Zapożyczanie różnych znaków graficznych jest typowe raczej dla języka reklamy.

Podsumowując wszystkie wyżej wymienione fakty, możemy wyciągnąć wniosek, że zapożyczenia językowe pochodzące z angielskiego ograniczają się do pewnych pól semantycznych i większość z nich to internacjonalizmy ułatwiające porozumiewanie się w pewnych sytuacjach; zapożyczenia te z biegiem czasu są na różnych poziomach włączane do polskiego systemu językowego. Autorka pracy jest raczej za tym, iż wpływ angielskiego na język polski nie jest tak duży, jak może się wydawać niektórym językoznawcom.

Anotace

Příjmení a jméno autora: Tesařová Alena

Název katedry a fakulty: Katedra slavistiky, Filosofická fakulta

Název diplomové práce: Anglicismy v polštině

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jan Habernal

Počet znaků: 70 280

Počet příloh: 4

Počet titulů použité literatury: 21

Klíčová slova: angličtina, anglicizmus, polština, výpůjčka, třídění výpůjček, adaptace, flexe, slovotvorba, sémantické pole, jazykové kontakty.

Krátká a výstižná charakteristika diplomové práce:

Bakalářská práce *Anglicizmy v polštině* popisuje, jak se do polštiny začleňují výpůjčky z anglického jazyka. Jejím cílem je popsat základní tendence při přejímání výrazů z angličtiny do polštiny. Na problematiku se dívá ze třech hledisek, a to hlediska strukturálního, hlediska způsobu adaptace, a hlediska výskytu. Práce se také snaží odpovědět na otázku, zdali vliv angličtiny na polštinu je v současné době, tak silný, jak se soudí. K tomuto účelu slouží materiál čerpaný z polských kulturně-společenských týdeníků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Slovníky

JAROSZ Mirosław. *Słownik wyrazów obcych*. Wrocław: Wydawnictwo Europa, 2001. 925 s.

MAŃCZAK-WOHLFELD, Elżbieta. *Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie*. Warszawa: PWN, 2010, 239 s.

MARKOWSKI, Andrzej. *Nowy słownik poprawnej polszczyzny*. Warszawa : PWM, 2002. 1787 s.

Uniwersalny słownik języka polskiego. PWN SA, 2004. Wersja 1.0.

Odborná literatura

CHŁOPICKI, Władysław; ŚWIĄTEK, Jerzy. *Angielski w polskiej reklamie*. Warszawa : PWM, 2000. 634 s.

MAŃCZAK-WOHLFELD, Elżbieta. *Angielsko-polskie kontakty językowe*. Kraków : Wydawnictwo UJ, 2006. 174 s.

MAŃCZAK-WOHLFELD, Elżbieta. *Tendencje rozwojowe współczesnych zapożyczeń angielskich w języku polskim*. Kraków : Wydawnictwo UJ, 1995. 96 s.

MARKOWSKI, Andrzej. *Kultura języka polskiego*. Warszawa : PWN, 2009. 296 s.

NAGÓRKO, Alicja. *Zarys gramatyki polskiej*. Warszawa : PWM, 1998. 312 s.

TOKARSKI, Jan; KANIA, Stanisław. *Zarys leksykologii i leksykografii polskiej*. Warszawa : WSiP, 1984. 245 s.

Časopisy a články

CYRAN, Władysław. Mechanizm zapożyczania wyrazów w języku polskim. *Rozprawy Komisji Językowej*. 1974, č. 20, s. 23-37.

FISIAK, Jacek. Semantics of English loanwords in Polish. *Studia Anglica Posnaniensia*. 1969, č. 2, s. 41-50.

GRABOWSKA, Iwona. Nowsze zapożyczenia angielskie w języku polskim. *Prace Filologiczne*. 1972, č. 23, s. 221-233.

MAŃCZAK-WOHLFELD, Elżbieta. Anglicyzmy w słowniku Michała Arcta i występowanie zapożyczeń angielskich we współczesnej polszczyźnie. *Prace Językoznawcze*. 2003, č. 121, s. 213-218.

MAŃCZAK-WOHLFELD, Elżbieta. Liczba mnoga zapożyczeń angielskich. *Poradnik Językowy*. 1988, č. 2, s. 512-4.

MAŃCZAK-WOHLFELD, Elżbieta. Najstarsze zapożyczenia angielskie w polszczyźnie. *Język Polski*. 1987, č. 67, s. 25-31.

MAŃCZAK-WOHLFELD, Elżbieta. Semantic fields of English loanwords in modern Polish. *Kwartalnik Neofilologiczny*. 1988, č. 38, s. 272-283.

OTWINOWSKA-KASZTELANIC, Agnieszka. Uwagi o kilku anglicyzmach gramatycznych, semantycznych i frazeologicznych w polszczyźnie. *Poradnik Językowy*. 1997, č. 2, s. 48-53.

OTWINOWSKA-KASZTELANIC, Agnieszka. Wpływ języka angielskiego na polszczyznę. (Wyniki badania ankietowego świadomości językowej młodszego pokolenia Polaków). *Poradnik Językowy*. 1998, č. 1-2, s. 57-65.

ROPA, Adam. O najnowszych zapożyczeniach w języku polskim. *Poradnik Językowy*. 1974, s. 518-526.

WASZAKOWA, Krystyna. Różnorodność i intensywność procesów przejmowania elementów obcych w słowotworstwie współczesnej polszczyzny. *Poradnik Językowy*. 2001, č. 6, s. 4 –

PŘÍLOHY

P I Abecední seznam excerpovaného material

AIDS	<i>WPROST.</i> 2011, 13, s. 94.
ANTI-AGING	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 44, s. 53.
AQUAPARK	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 15.
ARTYSTKA WIDEO	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 65.
AWATAR	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 6, s. 44.
BACK COUNTRY	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 24.
BACKOFFICE	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 58.
BANNER	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 31.
BEATBOKSER	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 9, s. 22.
BESTSELLER	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 44, s. 49.
BIG BANG	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 42, s. 59.
BILLBOARD	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 47, s. 17.
BILLBORDY	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 15.
BILLING	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 47, s. 64.
BILLINGOWY	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 58.
BIZNES	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 33.
BIZNESKLASA, KLASA BIZNES	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 18.
BIZNESMEN	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 16.
BIZNESOWO	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 42, s. 58.
BIZNESOWY	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 44, s. 9.
BIZNESPLAN	<i>WPROST.</i> 2011, 9, s. 52.
BIZNESWOMAN	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 4.
BLOG	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 44, s. 49.
BLOGGER	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 18.
BLOGOWICZ	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 44, s. 18.
BLUES	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 47, s. 41.
BODY ART	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 6, s. 9.
BOOM	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 21.
BOSS	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 47, s. 17.

BOX OFFICE	<i>WPROST.</i> 2011, 13, s. 8.
BRAFITERKA	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 43.
BRUNCHE	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 6, s. 44.
BUDŻET	<i>WPROST.</i> 2011, 9, s. 5.
BUDŻETOWY	<i>PRZEGLĄD.</i> 2011, 9, s. 52.
BUKMACHERZY	<i>PRZEGLĄD.</i> 2011, 9, s. 46.
BUM	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 28.
BUSINESS CENTER	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 21.
BUSZ	<i>WPROST.</i> 2011, 13, s. 32.
BUSZMEN	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 44, s. 18.
BYĆ NA DIECIE	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 48.
BYĆ ONLINE	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 18.
CALL CENTER	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 42, s. 58.
CASTING	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 35.
CD	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 9, s. 33.
CELEBRIT	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 42.
CELEBRITKA	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 42.
CELEBRYCI	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 42.
CLUBBING	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 47, s. 43.
COMING OUT	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 47, s. 44.
COOL	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 6, s. 8.
COVER PIOSENKA	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 65.
CYBORGI	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 13.
CZAT	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 57.
CZEMPION	<i>WPROST.</i> 2011, 9, s. 3.
CZIP	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 5.
CZIPSY	<i>WPROST.</i> 2011, 9, s. 98.
DEAL	<i>WPROST.</i> 2011, 9, s. 23.
DEALER	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 76.
DESIGN	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 6, s. 60.

DESIGNER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 6, s. 60.
DEVELOPER	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 47.
DEWELOPERSKI	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 79.
DEWELOPERZY	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 7.
DIDŹEJ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 6, s. 8.
DIDŹEJKA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 35.
DIETA	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 80.
DINER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 77.
DISCO	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 67.
DJ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 43.
DOPINGOWAĆ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 25.
DRAPACZ CHMUR	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 73.
DRINK	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 4.
DUBBINGOWANY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 42.
DVD	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 19.
DYSKONT	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 14.
DYSKOTEKA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 43.
DYSKOTEKOWCY	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 65.
DŹENTELMEN	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 44.
DŹENTELMENI	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 67.
DŹINSY	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 93.
E-BOOK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 4.
E-CZYTAĆ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 30.
E-CZYTNIK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 30.
E-DYSTRYBUCJA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 33.
E-FAKTURA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 42, s. 58.
E-KSIĄŹKA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 4.
E-KSIĘGARNIA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 31.
E-MAIL	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 54.
E-PAPIER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 31.

E-PAPIEROS	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 25.
E-PŁATNOŚĆ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 42, s. 58.
E-PŁYN	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 26.
E-PRASA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 33.
E-READER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 30.
E-SMOKING	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 25.
ESEMES	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 21.
ESKALACJA	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 60.
ESKIMOS	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 18.
ESTABLISHMENT	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 18.
EUROLAND	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 65.
EUROTHRILLER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 53.
EVENT	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 61.
FACE LIFTING	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 54.
FACEBOOKOWICZ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 48.
FACEBOOKOWY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 48.
FAIR MECZ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 80.
FAITS DIVERS	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 64.
FAKS	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 32.
FAKTORING	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 11.
FAN	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 9.
FASHIONISTKA	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 38.
FAST FOOD	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 55.
FEJSBUKONAUTA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 3.
FILM	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 10.
FILMOWY	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 12.
FITNESS	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 8.
FLESZ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 43.
FOLK	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 42.
FOTOREPORTERZY	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 81.
FREEGANIN	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 26.

FREERIDE	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 24.
FREERIDER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 24.
FRONTMEN	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 9.
FUNK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 67.
FUTBOLISTA	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 55.
FUTUROLODZY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 19.
GADŹECIARZ	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 16.
GADŹET	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 68.
GANG	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 28.
GANG SURFERÓW	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 51.
GANGSTER	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 28.
GEJ	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 34.
GEJOWSKI	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 6, s. 45.
GENDER GAP	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 18.
GHOSTWRITER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 9.
GIGABAJT	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 68.
GIRLSBAND	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 72.
GOOGLE	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 3.
GOKART	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 21.
GREJPFRUT	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 26.
HAKER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 77.
HAPPENING	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 47.
HAPPENINGOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 7.
HAPPY END	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 68.
HARD	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 4.
HARDCOROWO	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 47.
HAYMARKET CHECK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 76.
HEADHUNTER	<i>PRZEGLĄD</i> . 2011, 9, s. 57.
HEAWYMETALOWY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 6, s. 57.
HIGH-TECH	<i>PRZEGLĄD</i> . 2011, 9, s. 30.

HIPERMARKET	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 58.
HIPHOP	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 65.
HIPHOPOWIEC	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 6, s. 45.
HIPISI	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 41.
HIPISOWSKI	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 60.
HIPPIS	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 19.
HIT	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 42.
HOBBY	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 42.
HORROR	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 13.
CHULIGAN	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 34.
IGADŻET	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 33.
INDIEROCK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 22.
INTERAKTYWNY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 49.
INTERFEJS	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 58.
INWESTOR	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 50.
IPAD	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 31.
IQ, INTELLIGENCE QUOTIENT.	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 14.
IT	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 58.
JANKES	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 58.
JAZZ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 67.
JAZZMAN	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 60.
JAZZROCK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 67.
KATEGORIA OFFOWA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 64.
KILOBAJT	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 30.
KINO ARTHOUSE'OWE	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 6.
KLANY	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 58.
FITNESS KLUB	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 24.
KLUBOWICZ	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 70.

KNOW-HOW	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 47.
KOKTAJL	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 65.
KOLEDŻ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 15.
KOMIKS	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 63.
KOMIKSOWY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 63.
KOMPUTER	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 10.
KONFLIKT	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 60.
KONSULTINGOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 58.
KRAKSA	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 6.
LAPTOP	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 31.
LASEROWY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 31.
LASTMINUTE	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 6, s. 64.
LAUGH TRACK	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 36.
LEASINGOWDAWCA	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 3.
LIDEROWAĆ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 65.
LINK	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 12.
LOBBING	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 28.
LOBBOWANIE	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 7.
LOBBY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 49.
LOBBYSTA	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 29.
LOGO	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 3.
LOGOWANIE	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 8.
LONGPLAY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 29.
LOWELAS	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 80.
LUNCH	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 79.
MAIN STREET	<i>PRZEGLĄD</i> . 2011, 9, s. 26.
MARKET	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 12.
MARKETING	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 10.
MARKETINGOWO	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 67.
MARKETINGOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 56.

MASS MEDIA	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 49.
MECZ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 64.
MEETING MANAGER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 21.
MEJLINGOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 28.
MEJLOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 16.
MENEDŻER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 9.
MENEDŻERKA	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 83.
MENEDŻERSKI	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 19.
MIKS	<i>PRZEGLĄD</i> . 2011, 9, s. 18.
MIODOWY MIESIĄC	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 28.
MOHEROWY	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 6.
MONITORING	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 6.
MONITOROWAĆ	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 34.
NA HAJU	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 42.
NASTOLATEK	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 51.
NASTOLATKA	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 85.
NASTOLETNI	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 85.
NATO	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 22.
NEWS	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 73.
NICK	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 12.
NISKOBUDŻETOWY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 53.
NOTEBOOK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 34.
OFF	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 38.
OK	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 4.
OLDSCHOOL	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 9.
ON-LINE	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 3.
PARKINGOWY	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 85.
PEELING	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 15.
PENDRIVE	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 30.

PERFORMER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 67.
PHOTOSHOP	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 26.
PIJAROWSKI	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 15.
PIT	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 4.
POP I DANCE	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 43.
POP-ART	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 60.
PORTAL	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 31.
PR	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 56.
PR-OWIEC	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 54.
PR-OWSKI	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 26.
PRECASTING	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 4.
PRIME TIME	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 36.
PRIMETIME	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 8.
PRIVATE BANKING	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 11.
PROBIZNESOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2011, 9, s. 27.
PROCESOR	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 52.
PRZETESTOWAĆ	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 32.
PRZYJAZNY DLA ODBIORCÓW	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 58.
PRZYJAZNY DLA ŚRODOWISKA	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 31.
PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 17.
PUB	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 32.
PUBLIC RELATIONS	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 3.
PUNK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 68.
PUNKOWIEC	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 88.
QUEER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 6, s. 46.
RANKING	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 27.
RATINGOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 44, s. 30.
RAUTY	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 44.
REALITY SHOW	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 42.
REBRANDING	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 2.

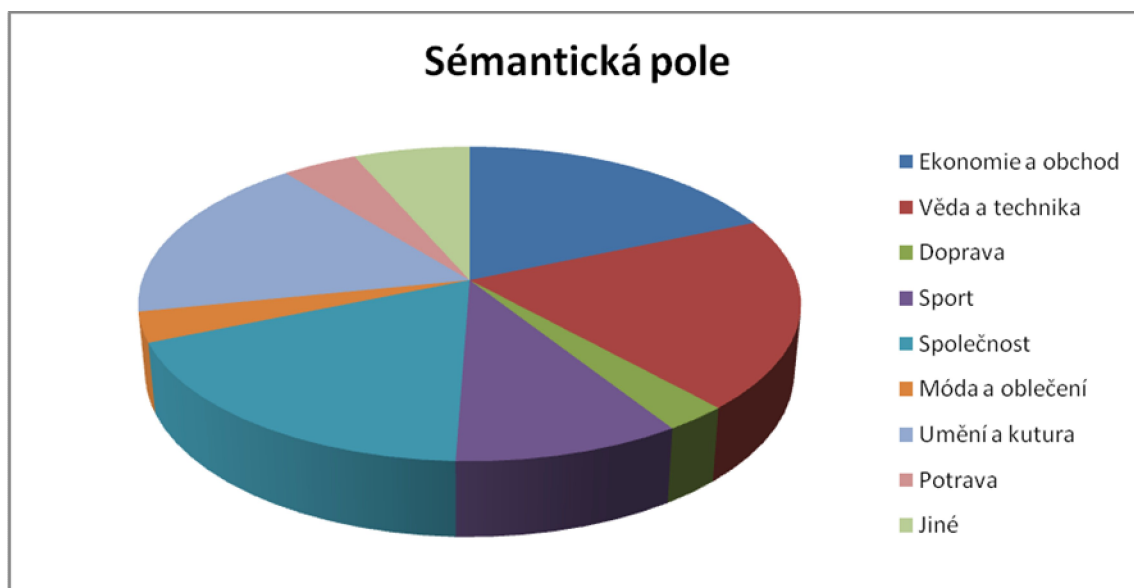
RECYKLING	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 40.
RECYKLINGOWANY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 68.
RECYKLOWAĆ	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 26.
REKORD	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 53.
RELAKSACYJNY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 29.
REPORTERZY	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 63.
RHYTM AND BLUES	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 41.
RING	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 27.
ROCK	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 67.
ROCK AND ROLL	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 41.
ROCKANDROLLLOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 41.
ROCKOWY	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 41.
ROLE MODEL	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 6, s. 49.
ROWER	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 55.
ROWERZYSTA	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 28.
SCIENCE FICTION	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 51.
SEKSAPIL	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 10.
SEKSBIZNES	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 10.
SEKSSAMOCHÓD	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 31.
SEKSUSŁUGI	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 11.
SERIAL	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 36.
SERIALOWY	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 6.
SERWER	<i>PRZEGLĄD</i> . 2011, 9, s. 56.
SEX SHOP	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 29.
SFOKUSOWAĆ SIĘ NA CZYMŚ	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 4.
SHOW	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 46, s. 28.
SHOW-BIZNES	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 34.
SHOWMAN	<i>WPROST</i> . 2011, 9, s. 28.
SIKAĆ W PAMPERSA	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 13.
SINGEL	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 4.
SITCOM	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 36.

SKECZ	ANGORA. 2011, 12, s. 55.
SKINHEAD	PRZEKRÓJ. 2011, 9, s. 49.
SKITOURING	PRZEKRÓJ. 2010, 46, s. 24.
SLAMS	PRZEGLĄD. 2010, 44, s. 38.
SLOGAN	PRZEGLĄD. 2010, 47, s. 17.
SMALL BIZNES	PRZEGLĄD. 2010, 42, s. 58.
SMART SHOPER	WPROST. 2011, 9, s. 2.
SMARTFON	PRZEKRÓJ. 2010, 48, s. 31.
SMOG	PRZEKRÓJ. 2010, 46, s. 40.
SMS	PRZEGLĄD. 2010, 42, s. 21.
SNAJPER	PRZEKRÓJ. 2010, 46, s. 21.
SNOWBOARDZISTA	ANGORA. 2011, 12, s. 9.
SNOWPARK	PRZEKRÓJ. 2010, 46, s. 22.
SOFT	WPROST. 2011, 13, s. 4.
SOUL	PRZEGLĄD. 2010, 47, s. 41.
SPAM	PRZEGLĄD. 2010, 42, s. 57.
SPIN-OFF	PRZEGLĄD. 2010, 42, s. 38.
SPONSOR	PRZEGLĄD. 2010, 44, s. 56.
SPONSORING	PRZEKRÓJ. 2011, 9, s. 10.
SPORTSMENKA	PRZEKRÓJ. 2011, 9, s. 63.
SPOT	PRZEKRÓJ. 2011, 6, s. 19.
SPOX	WPROST. 2011, 13, s. 4.
STALKING	PRZEKRÓJ. 2011, 9, s. 24.
STRAJK	WPROST. 2011, 9, s. 7.
STREET ART	PRZEKRÓJ. 2011, 9, s. 8.
STREETARTOWCA	PRZEGLĄD. 2010, 42, s. 44.
STREETWORKERKA	PRZEKRÓJ. 2011, 9, s. 12.
STRES	PRZEGLĄD. 2010, 47, s. 27.
STRESOWAĆ	PRZEGLĄD. 2010, 47, s. 27.
STRIPTIZ	PRZEGLĄD. 2010, 42, s. 4.
SUPERGWIZDA	WPROST. 2011, 9, s. 78.
SUPERMARKET	PRZEKRÓJ. 2011, 9, s. 9.

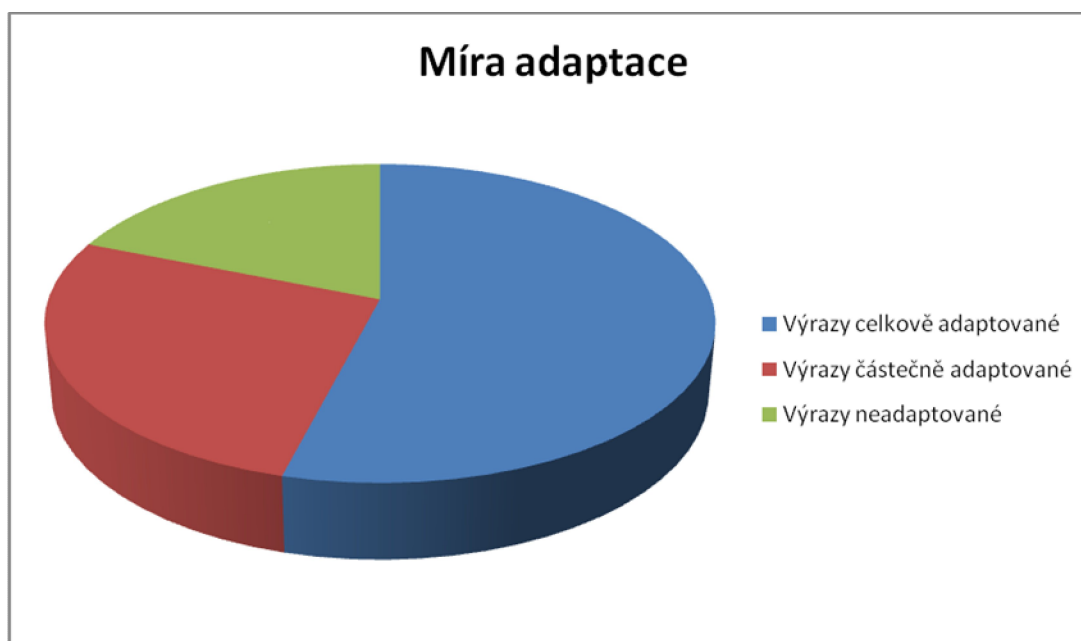
SURFOWAĆ	<i>WPROST.</i> 2011, 9, s. 10.
SWING	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 57.
SWINGOWAĆ	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 72.
SZOK	<i>WPROST.</i> 2011, 13, s. 65.
SZOŁBIZNES	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 9.
T-SHIRT	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 72.
TABLET	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 48, s. 31.
TABLOID	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 21.
TABLOIDYZACJA	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 47, s. 61.
TAJMING	<i>WPROST.</i> 2011, 13, s. 28.
TALENT SHOW	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 44.
TALENT-SHOW	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 9, s. 4.
TARGET	<i>ANGORA.</i> 2011, 14, s. 14.
TEAM	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 44, s. 56.
TECHNODANCE	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 47, s. 44.
TESTOWAĆ	<i>WPROST.</i> 2011, 9, s. 16.
THRILLER	<i>PRZEGLĄD.</i> 2010, 42, s. 61.
TRAILER	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 9, s. 9.
TRAMWAJ	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 48.
TRAMWAJARKA	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 49.
TREND	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 9, s. 37.
TRENDSETTER	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 6, s. 13.
TRENDY	<i>WPROST.</i> 2011, 13, s. 4.
TRENING	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 53.
TRENOWAĆ	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 53.
TRIP-HOP	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 6, s. 57.
TROTYŁ	<i>ANGORA.</i> 2011, 12, s. 8.
TUTOR	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 52.
VAT	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2011, 6, s. 18.
VIDEO ART	<i>PRZEKRÓJ.</i> 2010, 46, s. 48.

VIP	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 34.
VIP LOUNGE	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 18.
VIP-OWIE	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 70.
VIP-OWSKI	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 20.
W BLASKU FLESZY	<i>ANGORA</i> . 2011, 14, s. 14.
WAIT&SEE	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 48.
WEEKEND	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 11.
WOLNY STRZELEC	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 86.
WWW	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 57.
WYSOKOBUDŻETOWY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 9.
ZAIMPLEMENTOWAĆ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 42, s. 59.
ZALOGOWAĆ SIĘ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 27.
ZALOGOWANIE	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 12.
ZAPARKOWANY	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 86.
ZESKANOWAĆ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 16.
ZESPÓŁ OFFOWY	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2010, 48, s. 46.
ZESTRESOWAĆ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 27.
ZNOKAUTOWAĆ	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 4.
ZOMBI	<i>PRZEKRÓJ</i> . 2011, 9, s. 9.
ZOO	<i>ANGORA</i> . 2011, 12, s. 6.
ZRELAKSOWAĆ SIĘ	<i>PRZEGLĄD</i> . 2010, 47, s. 27.
ZRESETOWAĆ	<i>WPROST</i> . 2011, 13, s. 27.

P II Graf č. 1.

P III Graf č. 2.

P IV Graf č. 3.

SEZNAM ZKRATEK

ang. – angličtina

fr. – francouzština

it. – italština

lat. – latina

např. – například

něm. – němčina

pol. - polština

por. - porovnej

př. – příklad

rum. - rumunština

rus. – ruština

s. – strana

šp. – španělština

tur. – turečtina

tzv. – takzvaný, takzvaně

ukr. – ukrajinština